आठविसकोट नगरपालिका

स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

Health Emergency, Disaster Preparedness and Response Plan

आठविसकोट नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

२०७९

भूमिका

आठविसकोट नगरपालिका रूकुम पश्चिम भौगोलिक विकटतामा रहेको जिल्ला अन्तर्गतको पालिका रहेको कुरा सबैमा अवगत भएकै हो । यस्तो भौगोलिक विकटता रहेको यस आठविसकोट नगरपालिका अन्तर्गतका विभिन्न ठाउँहरु विपद् जोखिममा परिरहेका छन् । यस्ता जोखिमहरुमा परेका बस्ती, गाउँ, टोल र व्यक्तिहरु कुनैपनि विचलनमा पर्न नदिनुनै सबैको दायित्व हो । विपद् जोखिममा परेका व्यक्तिहरु सुरक्षित तरिकाले बाँच्न पाउनु ती नागरिकहरुको अधिकारको कुरा हो ।

यस आठविसकोट नगरपालिका अन्तर्गत विभिन्न ठाउँहरुमा अविरल वर्षा, पहिरो, सडक दुर्घटना, असिना, आगलागी र माहामरीजन्य रोगहरु जस्ता विपद्जन्य घटनाहरु जनताहरुले झेल्दै आईरहेको सबैमा जानकारी भएकै छ । नेपालका सबै ठाउँहरु भूकम्पको उच्च जोखिममा रहेका छन् । यस प्रकारका विपद्का घटनाहमा यस नगरपालिकाको क्षमता, स्रोत साधनले भ्याएसम्म न्युनीकरण तथा रोकथाम गर्ने प्रयास गर्दै आइरहेको छ । यस स्वास्थ्य संकट एवं विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले यस नगरपालिकाले गर्ने विपद् प्रतिकार्यलाई र सहायतालाई अझ व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन सहयोग पुग्नेछ ।

यो आठविसकोट नगरपालिकाको स्वास्थ्य संकट एवं विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने काममा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण विकास साझेदार संस्थाहरु, नगरपालिकाका वडाध्यक्षहरू, कार्यपालिका सदस्यरू तथा विभिन्न शाखा प्रमुख कर्मचारीहरुलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । यस योजनाले निर्दिष्ट गरेका आवश्यक सामग्रीहरु उपलब्ध गराउने तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरूमा पनि यहाँहरुको सहयोग र सहकार्य निरन्तर रहने अपेक्षा गर्दै हामी सबैको प्रयासबाट मात्रै यस नगरलाई विपद्बाट सुरक्षित नगर बनाउन सकिन्छ र यसको नेतृत्व नगरपालिकाले गर्नेछ भन्ने विस्वास दिलाउन चाहन्छु ।

धन्यवाद ।

रवि के.सी.
नगर प्रमुख

विषयसूची

परिच्छेद एक : प्रारम्भिक 1

१.१ पृष्ठभूमि........ 1

१.२ योजनाको उद्देश्य........ 2

१.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया........ 2

१.४ योजनाका तर्जुमा एवम् कार्यान्वयनका आधारभूत मान्यता........ 3

परिच्छेद दुई : विपद् जोखिम व्यवस्थापनको अवस्था........ 4

२.१ आठविसकोट नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय........ 4

२.२ विपद्का घटना एवम् क्षति विश्लेषण........ 5

२.३ आठविसकोट नगरपालिका प्रमुख र प्राथमिकतामा रहेका प्रकोपहरू........ 7

२.४ प्रकोपको मौसमी विश्लेषण........ 9

२.५ सामाजिक सङ्कटासन्नता विश्लेषण........ 10

२.६ प्रकोप सङ्कटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण........ 11

२.७ सम्भाव्य प्रकोप प्रभाव आँकलन तथा विपद् जोखिम विश्लेषण........ 14

२.८ विपद्को अनुमानित परिदृष्य........ 16

२.९ नगरपालिकाको क्षमता विश्लेषण........ 17

२.१० विषयगतक्षेत्र तथा कार्य जिम्मेवारी........ 19

परिच्छेद तीन : पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना........ 24

३.१ सामान्य पूर्वतयारी योजना........ 24

३.२ पूर्वानुमानमा आधारित विषय क्षेत्रगत पूर्वतयारी योजना........ 26

३.३ आपत्कालीन प्रतिकार्य (कार्यविधि) योजना........ 32

३.३.७ विपद् लेखाजोखा एवम् सूचना व्यवस्थापन विषय क्षेत्र........ 39

परिच्छेद चार : स्वास्थ्य संकट पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना........ 41

४.१ स्वास्थ्य संकट पूर्वतयारी कार्ययोजना........ 41

४.२ स्वास्थ्य संकट प्रतिकार्य कार्ययोजना........ 43

परिच्छेद पाँच : कार्यान्वयन अनुगमन तथा सिकाई योजना........ 46

५.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन रणनीति........ 46

५.२ स्रोत साधनको व्यवस्थापन........ 47

५.३ क्षमता विकास रणनीति र योजना........ 48

५.४ अन्य निकायसँगको समन्वय र सहकार्य........ 50

५.५ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई 51

अनुसूची - १ : स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण

अनुसूची -२ : सरोकारवाला निकायको पहिचान तालिका **56**

अनुसूची -३ : विषयगत क्षेत्रको विवरण **57**

अनुसूची-४ : उपलब्ध स्रोत साधनहरूको विवरण **62**

अनुसूची-५: अनुगमन तथा मूल्यांकन फारम **63**

परिच्छेद एक : प्रारम्भिक

१.१ पृष्ठभूमि

नेपाल बाढी, पहिरो, आगलागी, चटयाङ, भूकम्प, महामारी जस्ता विपद्को उच्च जोखिममा रहेको देश हो । यी विभिन्न प्रकारका विपद्का सम्भावित घटनालाई कतिपय अवस्थामा संरचनात्मक र गैरसंरचनात्मक उपायद्धारा अल्पीकरण तथा न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ भने कतिपय अवस्थामा यसको सामनाको विकल्प हुदैन । जलवायु परिवर्तन, मौसमी प्रतिकुलता तथा मानवीय गतिविधिहरु विपद् मैत्री नहुँदा र समग्रमा विपद्को जोखिम न्यूनीकरणका लागि आवश्यक ज्ञान, सीप, क्षमता र क्रियाशीलताको अभाव हुँदा वर्षेनी ठूलो धनजनको क्षति व्यहोर्नु परिरहेको छ । रूकुम (पश्चिम) जिल्लामा रहेको आठविसकोट नगरपालिका पनि यसवाट अछुतो नरहेको वर्तमान अवस्थामा सम्भावित विपद्लाई सामना गरी प्रभावकारी रूपमा प्रतिकार्य गर्न र जनधनको क्षति न्यूनीकरण गर्दै शीघ्र पुर्नलाभ हासिल गर्न तथा विपद्का समयमा प्रभावकारी रूपमा मानवीय सहायता परिचालन गर्न सम्वन्धित क्षेत्र तथा निकायको जिम्मेवारीलाई प्रस्टरुपमा किटान गर्नका लागि विपद् पूर्वतयारी योजना आवश्यक हुन्छ । विपद् तथा महामारीबाट स्वास्थ्य क्षेत्र प्रभावित हुँदा जनधनको क्षतिको जोखिम अझै बढ्न सक्दछ । विपद्को समयमा मानिसको जीउ ज्यानको सुरक्षालाई पहिलो प्राथमिकतामा राखेर काम गरिन्छ । त्यसको लागि प्रभावित तथा जोखिममा रहेको समुहको खोज उद्धार र घाइतेहरुको उपचार गरी थप मानवीय क्षति हुनबाट जोगाउनु पर्दछ । त्यस पश्चात मानिस तथा पशुपंक्षीको मृत्यु भएको अवस्थामा शव तथा फोहोरमैला व्यवस्थापनसँगै प्रभावित व्यक्ति तथा समुदायको लागि आवास, खाद्यान्न, स्वस्थ्य तथा सरसफाई सेवा लगायतका मानवीय सहायताको तत्काल प्रवन्ध गर्नुपर्दछ । स्वास्थ्य संकट एवं विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले व्यवस्थित र संतुलित रुपमा विपद्को प्रतिकार्य तथा सामना गर्न आवश्यक पूर्वतयारीको प्रवन्ध गरी नगरपालिकाको विपद् प्रतिकार्य तथा व्यवस्थापन क्षमता सुदृढ गर्न मद्दत पुग्दछ ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको मूलभूत उद्देश्य विपद्बाट हुने मृत्युदर तथा प्रभावितहरुको सङ्ख्या उल्लेख्य रूपमा घटाउनु, अन्य विपद् वा महामारीका कारण उत्पन्न हुनसक्ने स्वास्थ्य संकटको रोकथाम एवम् व्यवस्थापन गरी मानवीय क्षति न्यूनीकरण गर्नु, कृषि उद्योग, सडक, सञ्चार, खानेपानी एवम् सरसफाईका संरचना तथा स्वास्थ्य र शिक्षाका पूर्वाधार एवम् सेवामा विपद्का कारणबाट हुने क्षति तथा नोक्सानी घटाउँदै तिनीहरूको उत्थानशीलता बढाएर विकास तथा पूर्वाधार निर्माणमा गरिएको लगानीलाई सुरक्षित गर्नु हो । तीववटै तहका सरकारको अधिकार बाँडफाट सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ (२) तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७५ को दफा ८ (१) एवम् स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ (२) न तथा ११ (४) ख (१५) र स्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५ को दफा ४८ मा प्रवन्ध गरिए बमोजिम स्थानीय तहको विपद् एवम् स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापन सम्बन्धमा तोकिएको काम कर्तव्य र अधिकार विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय नीति, २०७५ तथा रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८-२०३० को लक्ष्य र मार्गदर्शन एवम् नीतिगत र कानूनी आधार एवं विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा निर्देशसका २०६७, २०७६ ले तय गरेको विधि र प्रकृया बमोजिम नगरको स्वास्थ्य संकट एवम् विपद्

प्रतिकार्यलाई चुस्त तथा प्रभावकारी बनाउन र त्यसको लागि आवश्यक पूर्वतयारी गर्न यस आठविसकोट नगरपालिकाको स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरिएको छ ।

१.२ योजनाको उद्देश्य

विपद् एवम् स्वास्थ्य संकटको समयमा प्रभावितहरूको जीवन रक्षा सम्पत्ति तथा जनधनको सुरक्षा र संरक्षण गरी मानवीय संकटको सामना तथा प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्न स्थानीय स्रोत साधन र प्रविधिको उपयोग गर्दै आघातमा परेका व्यक्ति तथा समुदायलाई उचित मानवीय सहायता सुनिश्चित गर्नु र प्रकोपको रोकथाम तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि नगरको स्रोत साधन एवम् क्षमता वृद्धि गर्दै विपद् जोखिम तथा स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापन पद्धति, संरचना र प्रकृयालाई जवाफदेहीपूर्ण ढंगले परिचालन एवम् कार्यान्वयन गरी आठविसकोट नगरपालिकालाई उत्थानशील तथा सुरक्षित नगरको रूपमा विकास गर्नु यस योजनाको प्रमुख उद्देश्य हो भने यसका विशिष्ट उद्देश्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

1= स्वास्थ्य संकट एवम् विपद्बाट हुने क्षति तथा नोक्सानी घटाउनु र प्रभावित हुने व्यक्ति, परिवार तथा समुदायलाई उपयुक्त मानवीय सहायता सुनिश्चित गर्नु ।

2= नगरपालिकामा स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई व्यवस्थित र समन्वयात्मक रूपमा कार्यान्वयन गर्नु ।

3= स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारीका लागि स्थानीय साधन स्रोतको अधिकतम् परिचालन गर्नु ।

4= विपद् पूर्वतयारीलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरी विपद् पछि उद्धार राहतका लागि हुने खर्च घटाउनु ।

5= विभिन्न सरोकारवाला निकाय तथा संस्थाहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा नगरको स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् प्रतिकार्य पद्धति, संरचना तथा समग्र क्षमता सुदृढ गर्नु ।

6= विषयगत क्षेत्रका आधारमा नगरको विपद् न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्षमता बढाउँदै क्षेत्रगत तथा नियमित विकास कार्यक्रम मार्फत स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई निरन्तरता दिनु।

१.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया

आठविसकोट नगरपालिको स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ को पहिलो संशोधन, २०७६ ले तय गरेको प्रकिया बमोजिम तर्जुमा गरिएको हो । यस नगरपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाउने सन्दर्भमा २०७८ फागुन २७ गते नगर विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकमा छलफल भयो ।

यस बैठकले स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने निर्णय गऱ्यो । स्वास्थ्यको लागि सक्षम प्रणालीले नगरपालिकालाई स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्न प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रक्रिया

१. प्रारम्भिक छलफल र विषयगत क्षेत्रको पहिचान

२. नगरको संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा

३. योजना तर्जमा बैठक तथा कार्यशाला

४. योजनाको प्रारम्भिक मस्यौदा तयारी

५. सरोकारवालाहरूको बैठक र मस्यौदामाथि

६. अन्तिम मस्यौदा तयारी र स्वीकृति

सहमति बमोजिम नगरपालिका र स्वास्थ्यको लागि सक्षम प्रणालीका प्रतिनिधि रहेको योजना मस्यौदा समिति निर्माण भयो । विधि, प्रक्रिया र कार्यतालिका तय गरी योजना तर्जुमाको प्रक्रिया शुरू गरियो ।

नगर विपद् व्यवस्थापन समिति, वडाध्यक्षहरु र सरोकारवालाहरूबीचमा छलफल गरी नगरपालिकाको सङ्कटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा गरियो । यही छलफलबाट विषयगत क्षेत्रको पहिचान गरी सात वटा विषयगत क्षेत्र निर्धारण गरियो । सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणका आधारमा पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू निर्धारण गरियो । त्यसपछि विषयगत क्षेत्र र संयुक्त योजना तर्जुमा बैठकहरू सञ्चालन गरी त्यसका आधारमा योजनाको मस्यौदा तयार गरियो। २०७९ श्रावण १८ गते सरकारवालाहरूको बैठक आयोजना गरी मस्यौदामाथि छलफल र पृष्ठपोषण लिने काम भयो । प्राप्त पृष्ठपोषण समेतलाई समेटेर योजनाको अन्तिम मस्यौदा तयार गरियो । यस प्रकार आठविसकोट नगरपालिकाको स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा भएको हो ।

१.४ योजनाका तर्जुमा एवम् कार्यान्वयनका आधारभूत मान्यता

१. नगरपालिका क्षेत्रमा गरिने स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् जोखिम न्यूनीकरण, व्यवस्थापन, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा पुनर्निर्माणका सबै गतिविधिहरू नगरपालिकाको नेतृत्वमा हुनेछन् ।
२. विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी कार्यमा कहिँ कतै रिक्तता हुन नदिन र सन्तुलित कार्यान्वयनको लागि सात वटा विषयगत क्षेत्र (Cluster) को प्रवन्ध गरिएको छ । यस नगरपालिकामा कार्यरत सबै सरोकारवाला निकायहरू तथा संस्थाहरूले आफ्नो कार्यक्षेत्र बमोजिम सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रसँगको समन्वयमा प्रतिकार्य र पूर्वतयारीका गतिविधिहरूमा सहयोग गर्नेछन् ।
३. विपद् पूर्वतयारीको काम, विपद् एवम् स्वास्थ्य संकट प्रतिकार्य तथा मानवीय सहायताका लागि गरिने सहयोग एकद्धार नीति बमोजिम नगरपालिकाको स्वीकृत मापदण्ड र प्रक्रिया अनुसार हुनेछ ।
४. विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारीको काम विषयगत क्षेत्रको समन्वय तथा नगरपालिकाको नेतृत्वमा हुनेछ र लेखाजोखा, सूचना व्यावस्थापन, स्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन एकिकृत पद्धति अनुरूप हुनेछ ।
५. समुदाय, सामाजिक संस्था तथा सरकारी निकायहरूको स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् प्रतिकार्य क्षमता विकास गरी नगरपालिकाको समग्र विपद् व्यवस्थापन क्षमता सुदृढ गरिनेछ ।
६. स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्यको काम स्थानीय सरकारको नेतृत्व तथा समन्वय, सामाजिक तथा नागरिक क्षेत्रको सहयोग र निजि क्षेत्रसँगको साझेदारीमा हुनेछ ।
७. स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका गतिविधि तथा मानवीय सहायताका कार्यहरू सुशासनको मान्यता अनुरूप पारदर्शी, सहभागीतामूलक र समावेसी हुनेछन् ।
८. स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा मानवीय सहायताका गतिविधिहरू मानवता, तटस्थता, निष्पक्षता र स्वतन्त्रता जस्ता मानवीयताका मुलभूत सिद्धान्तमा आधारित हुनेछन् ।
९. विपद् जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा समग्र विपद् एवम् स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापनमा उपलब्ध स्थानीय स्रोत तथा जनशक्तिको अधिकतम प्रयोग र परिचालनको नीति लिइनेछ ।
१०.विपद् जोखिम न्यूनीकरणका तथा स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापनका प्राथमिकता प्राप्त कार्यहरूलाई क्षेत्रगत विकासका नियमित गतिविधिहरूसँग एकिकृत गरी विकासमा मूल प्रवाहीकरण गर्दै नगरको उत्थानशीलता विकास गरिनेछ

परिच्छेद दुई : विपद् जोखिम व्यवस्थापनको अवस्था

२.१ आठविसकोट नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय

नेपालको कर्णाली प्रदेशको पश्चिम रुकुम जिल्लाकोमा अवस्थित आठविसकोट नगरपालिकाको २०७३ सालमा स्थापना भएको हो । साविकका आठविसकोट, आठविसडाँडागाउँ, घेत्मा, मग्मा, गोतामकोट र स्यालाखदीका गाउँ विकास समितिहरू गाभेर यो नगरपालिका स्थापना गरिएको थियो । वि.स.२०७८ सालको नेपालको जनगणनाको प्रारम्भिक प्रतिवेदन अनुसार यस नगरपालिकाको जनसङ्ख्या ३१,९३६ रहेको छ । आठविसकोट नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०७६ अनुसार यस नगरपालिकाको जनसंख्या ३८११२ जना रहेको छ ।

रुकुम (पश्चिम) का ६ वटा स्थानीय तहहरूमध्ये जनसङ्ख्या र क्षेत्रफल दुवै आधारमा ठूलो स्थानीय तहको रूपमा आठविसकोट नगरपालिका रहेको छ । आठबिसकोट नगरपालिकाको क्षेत्रफल ५६०.३४ वर्ग किलोमिटर रहेको छ जुन क्षेत्रफलको हिसाबले देशकै दोस्रो ठूलो हो । यो रुकुम जिल्लाको उत्तरपश्चिममा ठुलीभेरी नदीको किनारमा अवस्थित छ । आठविसकोटको ठूलाकोट मध्यकालीन बाइसे राज्य आठविसको राजधानी थियो । वि.स.१६०० सालमा रुकुमे राजा दारे जैतमका छोरा कालु बमले दरवार बनाई राज्य स्थापना गरेका थिए । यिनै कालु बमका बाह्रौ पुस्ताका राजा रणउद्दीम शाहीका पालामा वि. स. १८४३ सालमा आठवीस राज्य नेपालमा बिलय भएको थियो भन्ने कुरा बंशावलीमा उल्लेख छ । राजा काटिएकाले यस क्षेत्रको रेखदेख गर्न सेरो खारो खाने गरी राजाका भैयाद पर्ने हित कल्चु शाही र दण्ड उठती खान पाउने गरी धन्नु मल्ललाई नियुक्त गरियो । भागेर सुवाकोट पुगी मावलीमा लुकेका रनउद्दीम शाहीका छोरा राजकुमार विभुति शाहीले आफ्नो राज्य फिर्ता लिन जुम्लाका शोभान शाहीसँग मिलेर बिद्रोह गरे तर सफल हुन सकेनन् र जोगीको भेष धारण गरेर भागे पछि करीव १२ वर्ष पछि आठविस फर्की घरजम गरी बसेको कुरा विभिन्न स्रोतहरुमा उल्लेख छ ।

तालिका १: आठविसकोट नगरपालिकाको वडागत जनसाङ्ख्यिक विवरण

वडा.नं.	घरधुरी संख्या	जनसंख्या			क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	जनघनत्व प्रति हेक्टर	औषत परिवार संख्या
		महिला	पुरुष	जम्मा			
१	२९७	८०३	८६७	१६७०	३६५२.२	०.४६	५.६
२	३२४	८४४	८६०	१७०४	१००५२.१८	०.१७	५.३
३	४००	११३९	११४०	२२७९	२६६६.८६	०.८५	५.७
४	३९७	१०४४	११३९	२१८३	२२७७.७	०.९६	५.५
५	५५६	१४९२	१६०२	३०९४	२२२०.५५	१.३९	५.६
६	४३७	११४७	१२१४	२३६१	२२८५९.५	०.१०	५.४
७	३६०	९१२	९६९	१८८१	१५१०.९३	१.२४	५.२
८	३५२	८०३	८७७	१६८०	१४२९.३९	१.१८	४.८
९	५६७	१५०६	१५०२	३००८	१०४१.६९	२.८९	५.३
१०	६२२	१७००	१८५९	३५५९	२०३३.५९	१.७५	५.७
११	१००८	२४९४	२६६७	५१६१	१७३७.४	२.९७	५.१
१२	६८९	१६६८	१७६७	३४३५	१५८६.६८	२.१६	६.
१३	४२४	११२७	११८४	२३११	१९०२.२६	१.२१	५.५

१४	६३०	१८६०	१९२६	३७८६	१०३१.४२	३.६७	६.
जम्मा	**७०६३**	**१८५३९**	**१९५७३**	**३८११२**	**५६००२**	**०.६८**	**७१**

स्रोतः: आठविसकोट नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण, २०७६

२.२ विपद्का घटना एवम् क्षति विश्लेषण

२०७८ साल फागुन २७ गते गरिएको यस नगरपालिकाको प्रकोप, सङ्कटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखाको आधारमा भूकम्प, सडक दुर्घटना, रुख भिरबाट लड्ने, पहिरो, सडक पहिरो, खोलाले बगाउने, नदि कटान, बाढी, हावाहुरी आगोलागी, चटयाङ्ग, स्याल/कुकुरको टोकाई, झाडापखाला, टाईफाईड र कोरोना जस्ता १४ प्रकारका विपद्का घटनाहरू विगतमा हुने गरेको पाइएको छ ।

तालिका २: आठविसकोट नगरपालिकामा विगतमा भएका विपद्का घटनाहरु र यसबाट भएको क्षतिको विवरण

विपद् / घटनाको वर्ष	प्रभावित स्थान/क्षेत्र	विषय क्षेत्रमा परेको प्रभाव	मानवीय क्षति	आर्थिक नोक्सानी हजारमा	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रयासहरु
भूकम्प २०७२	सम्पूर्ण वडाहरुमा सामान्य प्रभाव	- केहि वडाहरूमा घर चर्किएको	नभएको	२०००	
सडक दुर्घटना २०७६, २०७९		- वडा २, ७, ११	- २ जनाको मृत्यु - २ जनाको मृत्यु - १ जनाको मृत्यु		
पहिरो २०७५, २०७६, २०७७, २०७८	वडा ४, ६, ७, ८, ९, ११, १२, १३	- चौपाया बगाएको, - २ घर क्षति, - ३ घर क्षति, खेतीयोग्य जमिन बगाएको, - १ घर बगाएको - सिंचाई कुलो भत्कोएको	- २ जनाको मृत्यु	३६०००	सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूको समन्वय तथा सहयोगमा पिडित हरुलाइ तत्काल क्षतिपुर्ति तथा राहत प्रदान गरिएको ।
सडक पहिरो २०७३	५, ६	- सिंचाई संरचना नष्ट	- ३ जनाको मृत्यु	२५००	
खोलाले बगाउने		-			
नदी कटान २०५१, २०७५	७, ६	- खेतीयोग्य जमिन नष्ट		१८००	
बाढी २०७५,	वडा ५, ६, ९	- ८ घर बगाएको	- २ जनाको	५१०००	विपद प्रवाभित

विपद् / घटनाको वर्ष	प्रभावित स्थान/क्षेत्र	विषय क्षेत्रमा परेको प्रभाव	मानवीय क्षति	आर्थिक नोक्सानी हजारमा	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रयासहरु
२०७६, २०७७, २०७८		- १२ घर घट्ट बगाएको - १ घर बगाएको - खेतीयोग्य जमिन	मृत्यु		बस्तिहरुका नागरिकहरुलाइ सुरक्षित स्थानमा सार्ने तथा घरहरुको पुनर्निमार्ण का लागि आवश्यक प्रकृया अघि बढेको ।
हावाहुरी	सुन्दरपानी विद्यालय, बालकल्याण मा.वि., कमल मा.वि., लोककल्याण मा.वि.			२००	
आगलागी २०६९, २०७२,२०७७, २०७८	वडा २, ४, ५, ६, ७, ८, १३	- ३ घर क्षति - १० घर क्षति - १० घर क्षति, - घर गोठ क्षति		१००००	आगलागि बाट प्रभावित घरधुरिहरुलाइ जस्ता पाता वितरण गरिएको ।
चटयाङ्ग २०६८, २०६९, २०७६, २०७७	वडा ५, १४	- चौपायाको मृत्य	- १ मृत्यु - १ घाईते	२७०	
रुख भिरबाट लड्ने		-	-		
हिमपात २०७४	६	- गहुँको क्षति - भोकमरी		१५०	
झाडापखाला		-			
टाईफाईड		-			
कोरोना			९ जनाको मृत्यु भएको ।		कोभिड १९ रोकथामका लागि आइसोलेसन वार्ड तथा क्वारेन्टिन निर्माण हेल्प

विपद् / घटनाको वर्ष	प्रभावित स्थान/क्षेत्र	विषय क्षेत्रमा परेको प्रभाव	मानवीय क्षति	आर्थिक नोक्सानी हजारमा	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रयासहरु
					ठेस्कको स्थापना तथा जनशक्ति परिचालन । ७९१ घर परिवारलाइ रु २५०० बराबरको खाद्यान्न राहत वितरण गरिएको तथा कोभिड १९ बाट रोजगार गुमाएका ९५१ घर परिवारलाइ रु १०००० का दरले नगद राहत हस्तान्तरण गरिएको ।
स्याल/कुकुरको टोकाई		-			घर पालुवा कुकुर हरुलाइ रेविज विरुद्धको सुइ दिने गरिएको ।
महामारी २०५३	२	- पानी ट्याङ्कीमा क्षति	- १२ बालबालिकाको मृत्य	१५००	
खानेपानीको मुहान फुटेको २०६३	२	- चौपाया बगाएको	-	२००	

स्रोत: नगरपालिकाको प्रकोप सङ्कटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा, २०७८

२.३ आठविसकोट नगरपालिका प्रमुख र प्राथमिकतामा रहेका प्रकोपहरू

आठविसकोट नगरपालिकामा भूकम्प, सडक दुर्घटना, पहिरो, सडक पहिरो, खोलाले बगाउने, नदी कटान, बाढी, हावाहुरी, आगलागी, रुख भिरबाट लडेर हुने दुर्घटना, चटयाङ्ग, कोभिड १९ महामारी, टाईफाईड, झाडापखाला र स्याल/कुकुरको टोकाई जस्ता विपद् तथा स्वास्थ्य संकटका घटनाहरू विगतमा हुने गरेको पाइएको छ । वडागत सङ्कटासन्नता विश्लेषण गर्दा सबै वडालाई अर्थात सिंगो नगरपालिकालाई एकैचोटी र ठूलो क्षति गर्न सक्ने र प्रभाव पार्न सक्ने विपद् भूकम्प हो । सिंगो मुलुक नै भूकम्पको उच्च जोखिममा भएकोले यो नगरपालिका पनि भूकम्पको उच्च जोखिममा छ । भूकम्प पछि कोभिड १९ जस्तै उच्च संक्रामक महामारी यस नगरपालिकाको लागि प्रमुख स्वास्थ्य संकट निम्त्याउने प्रकोपको रुपमा देखिएको छ । त्यसैगरी झाडापखाला, सर्पदंश पनि यस नगरपालिकामा स्वास्थ्य संकट निम्त्याउने विपद्हरू हुन् । यस

नगरपालिकाका १४ वडाहरूमध्ये अधिकांश वडामा हुने भनेको पहिरो, सडक दुर्घटना र रुख तथा भिरबाट लडेर हुने दुर्घटना हुन् । यी प्रकोपहरु वर्षेनी जनधनको धेरै क्षति गर्ने प्रकोपमा पर्दछन् । फोहोरमैलाजन्य रोगहरु जस्तै: झाडापखाला र हैजाबाट पनि यो नगरपालिका प्रभावित छ । वडाको भौगोलिक विषेशता भूस्वरुप, प्रकोपको सम्मुखता तथा सामाजिक आर्थिक अवस्थाले समग्र विपद्को जोखिम स्तर निर्धारण गर्दछ ।

आठविसकोट नगरपालिकामा क्रमश: भूकम्प, सडक दुर्घटना, , पहिरो, सडक पहिरो, रुख भिरबाट लडेर हुने दुर्घटना खोलाले बगाउने, नदी कटान, बाढी, हावाहुरी, आगलागी, चटयाङ्ग, कोभिड १९ महामारी, टाईफाईड, झाडापखाला र स्याल/कुकुरको टोकाई संकट निम्त्याउन सक्ने स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित प्रमुख प्रकोपहरु हुन् । तालिका ३ मा वडागत र नगरपालिकाको प्रकोप तथा स्वास्थ्य संकट स्तरीकरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३: आठविसकोट नगरपालिकाको प्रकोप स्तरीकरण

प्रकोप स्तरीकरण		पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	चौथो	पाँचौं	छैठौं	सातौं	आठौं
वडा नं	१	भूकम्प	पहिरो	रुख भिरबाट लड्ने	हावाहुरी	झाडापखाला	अन्य (भा.ज्वरो)	स्याल/कुकुरको टोकाइ	बाढी
	२	भूकम्प	पहिरो	रुख भिरबाट लड्ने	हावाहुरी	झाडापखाला	अन्य (भा.ज्वरो)	सडक दुर्घटना	बाढी
	३	भूकम्प	पहिरो	रुख भिरबाट लड्ने	सडक दुर्घटना	झाडापखाला	अन्य (भा.ज्वरो)	हावाहुरी	बाढी
	४	भूकम्प	बाढी	पहिरो	सडक दुर्घटना	हावाहुरी	झाडापकाला	आगलागी	नदीकटान
	५	भूकम्प	आगलागी	सडक दुर्घटना	झाडापखाला	हावाहुरी	चटयाङ्ग	पहिरो	नदी कटान
	६	भूकम्प	नदी कटान	सडक दुर्घटना	पहिरो	आगलागी	हावाहुरी	चटयाङ्ग	अनय (भा.ज्वरो)
	७	भूकम्प	पहिरो	सडक पहिरो	सडक दुर्घटना	नदी कटान	आगलागी	हावाहुरी	अन्य (भा.ज्वरो)
	८	भूकम्प	पहिरो	सडक पहिरो	हावाहुरी	आगोलागी	सडक दुर्घटना	रुख भिरबाट लड्ने	अन्य (भा.ज्वरो)
	९	भूकम्प	पहिरो	बाढी	सडक पहिरो	कुकुर/स्याल को टोकाई	हावाहुरी	नदी कटान	टाईफाईड
	१०	भूकम्प	पहिरो	रुख भिर	चटया	सडक दुर्घटना	कुकुर/स्याल को टोकाई	आगलागी	हावाहुरी
	११	भूकम्प	पहिरो	बाढी	नदी कटान	सडक दुर्	झाडापखाला	आगलागी	कुकुर/स्याल को टो
	१२	भूकम्प	पहिरो	सडक दुर्घटना	रुख भिरबाट	हावाहुरी	टाईफाइड	आगलागी	चटयाङ्ग

					लड्ने				
	१३	भूकम्प	पहिरो	नदी कटान	हावाहुरी	कुकुर/स्याल को टो	आगोलागी	सडक दुर्घटना	चटयाङ्ग
	१४	भूकम्प	पहिरो	हावाहुरी	आगलागी	चटयाङ्ग	अन्य (भा.ज्वरो)	नदी कटान	सडक दुर्घटना
नगर पालिका		भूकम्प	सडक दुर्घटना	पहिरो	सडक पहिरो	रूख भिरबाट लड्ने	नदी कटान	बाढी	हावाहुरी
			आगलागी	चटयाङ्ग	कोरोना	टाइफाईड	झाडापखाला	स्याल/कुकुरको टोकाई	

स्रोत: नगरपालिकाको प्रकोप सङ्कटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा, २०७८

२.४ प्रकोपको मौसमी विश्लेषण

भौगर्भिक प्रकृयाबाट उत्पन्न हुने भूकम्प जस्ता प्रकोप जुनसुकै समयमा पनि आउन सक्छन् जसको मौसमी प्रकृति हुँदैन । भूकम्पको लागि बाह्रै महिना उत्तिकै जोखिमयुक्त समय हो । बाढी पहिरो जस्ता जलवायु तथा मौसमजन्य प्रकोपका घटना मौसममा निर्भर हुन्छन । मनसुनी हावापानीको क्षेत्रमा अवस्थित नेपालमा हावापानीको विशेषता त्यसै अनुरूप निर्धारण भएको हुन्छ । नेपालमा वार्षिक वर्षाको ८० प्रतिशत वर्षायामको चार महिनामा हुने गर्छ भने हिउँदे वर्षा कम मात्र हुने गर्दछ । त्यसकारण बाढी, पहिरो जस्ता जलउत्पन्न प्रकोप जेठदेखि असोजसम्मको चार /पाँच महिनाको अवधिमा बढी हुने गर्दछन् । हिउँदको समय सुख्खा हुने तथा फागुन चैतमा हावाहुरी पनि बढ्ने हुँदा आगलागीका घटना पनि बढ्छन् । सडक दुर्घटनाको कुनै मौसमी प्रकृति त हुँदैन तर वर्षाको समयमा सडक खराब हुने र बाढी पहिरोले पनि सडक दुर्घटना बढाउने भएकोले दुर्घटनाहरू बढी हुने गर्दछन् । समग्रमा महामारीको पनि खासै मौसमी प्रकृति देखिँदैन तर झाडापखाला तथा सर्पदंश जस्ता महामारी वर्षा एवम् गर्मी समयमा बढी हुने गर्दछ ।

प्रकोप पात्रो विश्लेषणले प्रकोपको मौसमी प्रकृति अनुसार पूर्वतयारीको लागि कुन समयमा केन्द्रित हुने र प्रतिकार्यको लागि कुन समयमा तत्पर रहने भन्ने योजना तयार गर्न मद्दत गर्दछ । आठविसकोट नगरपालिकाको सन्दर्भमा असारदेखि असोजसम्म बढी विपद्का घटनाहरू हुन सक्ने समय हो । यो समयमा सबैभन्दा बढी बाढी तथा डुवानका घटनाहरू हुन सक्छन् । सडक दुर्घटना, महामारी र भूकम्प जुनसुकै बेला पनि हुन सक्छ । त्यसैले वर्षा शुरू हुनुभन्दा अगाडी बैशाखमा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन गर्ने, आवश्यक र तत्काल गर्नुपर्ने तयारीहरू गर्ने, संयन्त्र, जनशक्ति, यन्त्र, उपकरण तयारी अवस्थामा राख्ने गर्नु पर्दछ ताकि विपद्को समयमा छिटो र व्यवस्थित तरिकाले काम गर्न सकियोस् र जनधनको क्षति नहोस् ।

तालिका ४: आठविसकोट नगरपालिकाको प्रकोप पात्रो

प्रकोप	बैसाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंशीर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र

पहिरो	हरियो	हरियो	रातो	रातो	रातो	पंहेलो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो
सडक दुर्घटना	पंहेलो	पंहेलो	रातो	रातो	रातो	रातो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो
चट्याङ्ग	रातो	रातो	रातो	रातो	रातो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो	पंहेलो	पंहेलो
आगलागी	रातो	रातो	हरियो	हरियो	हरियो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	रातो	रातो
बाढी	हरियो	हरियो	रातो	रातो	रातो	पंहेलो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो
खोलाले बगाउने	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	रातो	रातो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो
कोभिड महामारी	रातो	रातो	रातो	रातो	रातो	रातो	रातो	रातो	रातो	रातो	रातो	रातो
झाडापखाला	पंहेलो	रातो	रातो	रातो	रातो	पंहेलो	पंहेलो	हरियो	हरियो	हरियो	पंहेलो	पंहेलो
हैजा	पंहेलो	रातो	रातो	रातो	रातो	पंहेलो	पंहेलो	हरियो	हरियो	हरियो	पंहेलो	पंहेलो
कुकुरको टोकाई	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो
हावा हुरी	रातो	रातो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो	रातो	रातो
सडक पहिरो	पंहेलो	पंहेलो	रातो	रातो	रातो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो
रुख भिरबाट लड्ने	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो	पंहेलो
नदी कटान	हरियो	हरियो	रातो	रातो	रातो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो	हरियो

रातो = उच्च जोखिम पंहेलो = मध्यम जोखिम हरियो = न्यून जोखिम महिना

स्रोत: आठविसकोट नगरपालिकाको प्रकोप सङ्कटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा, २०७८

२.५ सामाजिक सङ्कटासन्नता विश्लेषण

एउटै विपद्को घटनाबाट पनि फरक सामाजिक समूह र उमेर समूहका मानिसलाई फरक किसिमले प्रभाव र असर पर्दछ । अपाङ्गता भएका व्यक्ति, बालबालिका, बृद्धबृद्धा, दीर्घरोगी तथा गर्भवती र शिशुलाई दुध खुवाउँदै गरेका आमाहरु अन्यको तुलनामा विपद्को उच्च जोखिममा हुने गर्दछन् । २०७२ सालको भूकम्पमा नेपलमा मृत्यु भएको जनसङ्ख्याको ४५ प्रतिशत पुरूष र ५५ प्रतिशत महिलाको सङ्ख्या रहेको थियो । यस नगरपालिकामा २.१४ प्रतिशत जनसङ्ख्या १ वर्ष मुनिको छ । ३.१९ प्रतिशत जनसङ्ख्या ५ वर्ष मुनिको छ । अपेक्षित गर्भवतीको सङ्ख्या २.७३ प्रतिशत छ । ३२.६५ प्रतिशत जनसङ्ख्या १५ वर्ष मुनिका किशोर किशोरीको रहेको छ । ७.६१ प्रतिशत जनसङ्ख्या ६५ वर्ष माथिको छ । अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या १.५१ प्रतिशत रहेको छ। आठविसकोट नगरपालिकाबाट विपन्न नागरिक कोषबाट सेवा लिने जनसंख्या जम्मा १८ जना रहेको छ । वृद्धवृद्धा, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दीर्घरोगी, बालबालिका, गर्भवती तथा दुध खुवाउने आमा उमेर वा स्वास्थ्य एवम् शारिरिक संवेदनशीलताका कारण विपद् एवम् महामारीजन्य प्रकोपको उच्च जोखिममा हुन्छन् । विपद् न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य सञ्चालन र मानवीय सहायताका लागि काम गर्दा यस प्रकारका जोखिममा रहेका समुहहरूको फरक आवश्यकता र उनीहरुको संरक्षणलाई प्राथमिकतामा राखेर सम्बोधन गर्नुपर्दछ ।

तालिका ५: आठविसकोट नगरपालिकाको संवेदनशील एवम् जोखिममा रहेको समूह र परिवारको वडागत जनसङ्ख्या

वडा	१ वर्ष	५ वर्ष	१५ वर्ष	६० वर्ष	अपेक्षित	अपाङ्गता भएको	विपन्न

नं	मुनिको जनसङ्ख्या	मुनिको जनसङ्ख्या	मुनिको जनसङ्ख्या	माथिको जनसङ्ख्या	गर्भवती जनसङ्ख्या	जनसङ्ख्या	नागरिक कोषबाट सेवा लिने
१	२७	४०	४०९	९६	३४	३९	
२	३८	५७	५७८	१३४	४९	३९	
३	४०	६०	६१२	१४३	५२	२०	
४	४८	७२	७३५	१७१	६२	२९	
५	६३	९३	९४९	२२२	८२	३९	
६	५१	७६	७८५	१८३	७०	३५	
७	४२	६३	६३६	१४९	५३	१९	
८	३६	५४	५५२	१२९	४७	२३	
९	७६	११४	११६१	२७१	९६	३५	
१०	७१	१०५	१०७५	२५१	८७	४०	
११	१०७	१६०	१६२७	३७९	१३७	७८	
१२	६८	१०१	१०३५	२४१	८४	५२	
१३	४३	६४	६५६	१५४	५३	३७	
१४	६२	९२	९४५	२२१	७९	४२	
जम्मा	**७७१**	**११५२**	**११७५५**	**२७४३**	**९८५**	**५४७**	१८

स्रोत: लक्षित जनसंख्या २०७७/२०७८ र नगरपालिका अपाङ्गता विवरण

२.६ प्रकोप सङ्कटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण

विद्यमान प्रकोप संकटासन्नता, विगतमा विपद्बाट भएको असर, छलफलबाट आएका तथ्य तथा सूचनाहरूका साथै अन्य सूचनाहरूको विश्लेषण समेतको आधारमा आठविसकोट नगरपालिकाको प्रमुख प्रकोपहरूको जोखिम स्तर निर्धारण गरिएको छ । कुनै पनि प्रकोपको सङ्कटासन्नता समुदाय तथा जनसङ्ख्याको संवेदनशीलता, विपद्का घटनाको आवृत्ति, गाम्भिर्यता र प्रभावको विस्तार जस्ता कुराहरुको आधारमा उच्च, मध्यम र न्यून गरी जोखिम स्तर निर्धारण गरिएको छ । यसरी विश्लेषण गर्दा यस नगरपालिकामा भूकम्प, अविरल वर्षा, पहिरो, सडक दुर्घटना, र कोभिड १९ को उच्च जोखिम रहेको देखिन्छ भने चट्याङ, आगलागी, बाढी, नदी कटान, नदीले बगाउने, झाडापखाला, टाईफाइट, रुखबाट लडेर हुने दुर्घटनाको मध्यम जोखिम र हैजा हावाहुरी र स्याल कुकुरको टोकाइको न्यून जोखिम देखिएको छ ।

तालिका ६: आठविसकोट नगरपालिकाको प्रकोप संकटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण

विपद्	**संकटासन्नता** (Vulnerability)	**आवृत्ति** (Frequency)	**गम्भिर्यता** (Intensity)	**प्रभाव** (Effect)	**जोखिम** (Impact)
भूकम्प	**उच्च (३)** - सिंगो हिमालय क्षेत्र नै उच्च जोखिममा रहेको - भौगर्भिक चिराहरू नजिकै रहेको - भवन संरचनाहरू कमजोर रहेको - वृद्धबृद्धा, बालबालिका, अपाङ्गता भएको जनसङख्या उल्लेख्य रहेको	मध्यम (२)	उच्च (३)	उच्च (३)	**उच्च (५४)**

विपद्	संकटासन्नता (Vulnerability)	आवृत्ति (Frequency)	गम्भिर्यता (Intensity)	प्रभाव (Effect)	जोखिम (Impact)
नदी कटान	**उच्च (३)** - भिरालो संरचना - प्राकृतिक स्रोतको तीव्र दोहन - मनसुन तथा जलवायुको बदलाव - नदी किनारका वस्ती - नदी किनारमा रहेको खेती योग्य जमिन	न्यून (१)	उच्च (३)	उच्च (३)	**मध्यम (२७)**
पहिरो	**उच्च (३)** - जमिनको भिरालोपन - प्राकृतिक स्रोतको तीव्र दोहन - मनसुन तथा जलवायुको बदलाव - पहिरोको जोखिमयुक्त ठाउँमा बस्ती बस्नु - विकास निर्माणका कामले बढाएको जोखिम - वृद्धबृद्धा, बालबालिका, अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या - अव्यवस्थित बसोबास	उच्च (३)	मध्यम (३)	मध्यम (३)	**उच्च (८१)**
सडक पहिरो	**उच्च (३)** - अव्यवस्थित सडक निर्माण - जमिनको भिरालोपन - प्राकृतिक स्रोतको तीव्र दोहन - मनसुन तथा जलवायुको बदलाव - पहिरोको जोखिमयुक्त ठाउँमा बस्ती बस्नु - जथाभावी सडक निर्माणकाले बढाएको जोखिम - वृद्धबृद्धा, बालबालिका, अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या - अव्यवस्थित बसोबास	उच्च (३)	उच्च (३)	उच्च (३)	**उच्च (८१)**
बाढी	उच्च (३) - नदी किनारमा बढेको अतिक्रमण - माथिल्लो जलाधार क्षेत्रमा जाने पहिरो - बाढीको जोखिमयुक्त ठाउँमा बसेको बस्ती - विकास निर्माणका कामले बढाएको जोखिम - वृद्धबृद्धा, बालबालिका, अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या	उच्च (२)	मध्यम (२)	मध्यम (३)	**मध्यम** ३६
चटयाङ्ग	उच्च (३) - मनसुन तथा जनवायु परिवर्तन - अर्थीङ्ग नगरिएका संरचना - अग्ला पहाड - अव्यवस्थित विद्युत लाईन बिस्तार - कम गुणस्तरीय विद्युतीय सामानहरूको प्रयोग - जनचेतनाको कमी	मध्यम (२)	उच्च (३)	उच्च (३)	**मध्यम ५४**

विपद्	संकटासन्नता (Vulnerability)	आवृत्ति (Frequency)	गम्भिर्यता (Intensity)	प्रभाव (Effect)	जोखिम (Impact)
सडक दुर्घटना	उच्च (३) - विस्तार हुँदै गएको सडक सञ्जाल - सडकको कमजोर गुणस्तर - मुख्य सडकमा बढ्दो अवस्थित बस्ती - बढ्दै गएको सवारी साधनको सङ्ख्या - सडक सुरक्षा सम्बन्धी कमजोर बुझाई - अव्यवस्थित सवारी पार्किङ्ग	उच्च (३)	उच्च (३)	मध्यम (३)	**उच्च (८१)**
रुख - भिरबाट लड्ने	**उच्च (३)** - भिरालो र जोखिमयुक्त भूगोल - घाँस दाउराको लागि भीरमा जानुपर्ने बाध्यता	मध्यम (२)	उच्च (३)	मध्यम (२)	**मध्यम** (३६)
आगलागी	मध्यम (२) - विद्युत सर्ट भएर हुने बढ्दो घटना - बढ्दो शहरीकरण - बढ्दै गएको सुख्खा याम - सामाजिक आर्थिक सङ्कटासन्नता - जनचेतनाको कमजोर अवस्था - सडकको पहुँच नभएको - दमकल/एम्बुलेन्स पर्याप्त नभएको	मध्यम (२)	उच्च (३)	मध्यम (२)	**मध्यम** २४
नदीले बगाउने	मध्यम (२) - बाध्यता /लापरवाही - बानी व्यवहार - नदी क्षेत्रमा उद्धारकर्मीको अभाव	न्ज़ुन (१)	उच्च (३)	उच्च (३)	**मध्यम (१८)**
हैजा	न्युन (१) - खानेपानी सरफाइको कमजोर अभ्यास - कमजोर स्वास्थ पूर्वाधार र तयारी - जनचेतनाको कमजोर स्तर - सामाजिक आर्थिक सङ्कटासन्नता - वृद्धबृद्धा, बालबालिका, अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या	न्जुन (१)	मध्यम (२)	उच्च (३)	**न्यून** ६
कोभिड १९	उच्च (३) - उच्च संक्रामक भाइरस - कमजोर स्वास्थ पूर्वाधार र तयारी - सावधानीका उपायहरूको कमजोर पालना - जनचेतनाको कमजोर स्तर - सामाजिक आर्थिक सङ्कटासन्नता - उच्च जोखिम समूहमा रहेको जनसंख्या	मध्यम (२)	उच्च (३)	उच्च (३)	**उच्च** ५४
झाडापखाला	न्युन (१) - खानेपानी सरफाइको कमजोर अभ्यास - कमजोर स्वास्थ पूर्वाधार र तयारी	न्युन (१)	मध्यम (२)	उच्च (३)	**मध्यम** ६

विपद्	संकटासन्नता (Vulnerability)	आवृत्ति (Frequency)	गम्भिर्यता (Intensity)	प्रभाव (Effect)	जोखिम (Impact)
	- जनचेतनाको कमजोर स्तर - सामाजिक आर्थिक सङ्कटासन्नता - वृद्धबृद्धा, बालबालिका, अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या				
टाईफाईड	मध्यम (२) - खानेपानी सरफाइको कमजोर अभ्यास - कमजोर स्वास्थ पूर्वाधार र तयारी - जनचेतनाको कमजोर स्तर - सामाजिक आर्थिक सङ्कटासन्नता	मध्यम (२)	मध्यम (२)	उच्च (३)	**मध्यम** २४
स्याल/कुकुरको टोकाई	**मध्यम (२)** - सामुदायिक कुकुरको बिगबिगी - स्याल सिकारको लागि गाउँ पस्ने - कुकुर बन्ध्याकरण गर्ने परिपाटी नभएको - सुरक्षित किसिमले कुकुर नपाल्नाल	मध्यम (२)	मध्यम (२)	मध्यम (२)	**न्यून** (१६)
हावाहुरी	**मध्यम (२)** - कच्ची संरचना - मनसुनी गतिविधिमा बदलाव - आधुनिक खेतिको व्यवस्था नभएको	मध्यम (२)	मध्ययम (२)	मध्यम (२)	**न्यून** १६
स्केल - ≤ १६: न्यून, १६ — ५४: मध्यम, ≥ ५४: उच्च					

२.७ सम्भाव्य प्रकोप प्रभाव आँकलन तथा विपद् जोखिम विश्लेषण

तालिका ७: आठविसकोट नगरपालिकाको सम्भाव्य प्रकोप आँकलन तथा नक्शाङ्कन

प्रमुख प्रकोप	उच्च जोखिम वडा	उच्च जोखिम वस्तीहरु / क्षेत्र	जोखिममा रहेका घरधुरी	जोखिममा रहेको जनसंख्या	विद्यालय	स्वास्थ्य संस्था	खानेपानी संरचना	सिंचाई संरचना	सडक खण्ड
भूकम्प	सबै	सबै							
सडक दुर्घटना	वडा २, ३, ५ - ८, १० - १४	स्याला, खदी, मिग्री, मुलबजारदेखी त्रिवेणीसम्म, औलीगाउँ, दाजे, चुर्तीपाखा, कोट, भयाउने, मैडाडा, घारीखोला, गोईरीडाडागाउँ, सिमबजारदेखी रिठ्ठाभल्मा, चिसापानी, लामपुजा, ठूलीबार्खु, सानीबार्खु, ज्यामिरकोट	३००	१५००					१०
रुख भिरबाट लड्ने	वडा १ - ३, ५, ९, १० -१४	खेत, पहाडा, स्याला, खदी, पाटागाउँ, थापागाउँ, भयाउने, मैडाडा, बटालागाउँ, हर्दीगाउँ, घामताप्नेडाँडा, डाडागाउँ, लामपुजा, लटाहम्पा, सवारी		४०००	-				

प्रमुख प्रकोप	उच्च जोखिम वडा	उच्च जोखिम बस्तीहरु / क्षेत्र	जोखिममा रहेका घरधुरी	जोखिममा रहेको जनसंख्या	विद्यालय	स्वास्थ्य संस्था	खानेपानी संरचना	सिंचाई संरचना	सडक खण्ड
पहिरो	सबै वडा	मोरेना, दुला, धुवाटोल, बेर्तन, बुढाटोल, छुल्कीवाङ्ग, लाहाँ, धारा, छरीबगर, मन्का, जलीगार, गारा, सिमतारा, औलीगाउँ, साँधपाखा, ढुङ्गेला, डाँफे, कटेली, कौलटे, खरेचौर, ज्यामिरे, रुझिगाउँ देखि चौरसम्म, गोईरी, चुर्तीपाखा, घर्तीगाउँ, पर्सिना, घारीखोला, भल्मा, नौलाकोट, सानीबार्खू, ठुलीबार्खू, जिलिङ्गा, लताहम्पा, बाँके, ज्यामिरकोट, ओखरपाटा, कोटडाडा,	५२५	२३००	२१	९	६७	३४	७५
सडक पहिरो	सबै	डाँडागाउ, साझेबगर, स्यालटारी, लामातारा, चम्मरधारा, चौतारी, छरीबगर, थापागाउँ, मिग्री, होली चिल, मन्का, गाँरा सिमतारा, ढुङ्गेला, डाँफे, औल, सिर्प, घर्तिगाउँ, लाँता, चुर्तिपाखा, स्याला, ढारा, काँरा चौर, पेचचौर, मुलाखोला, बुगारी, सन, सातपाखा, पर्सिना, सुन्दरपानी, कटेली, राडिपाखा, गिंजा, हर्दिगाउँ, राउदे, घारीखोला, भयाउने, खापे, मैडाँडा, कोट, फारुला, चिसापानी, चौर, बुराज्याम्ना, सिमबजार, गोइरी, रुजिगाउँ, गोइरी धैरेना, डाँडागाउँ नौलाकोट, गत्तसैना, सातखेत सिम्पाखा, जिलिङ्गा, बल्दे, अरबारे, ढुङ्गेखानी, आक्चेकाफल, दमार, भल्मा देखि हाम्पा, पिपलचौर, बाँकेज्यूला,	८००	५०००		१			
नदी कटान	६,९, ११,१४, ,७	मनकाबगर,जलिगार, मुलबजार, ढुङ्गेला, खारकारा, गाँरासिम्तारा, राडिज्यूला, पसाने, गिजा, हर्दिगाउँ, घारीखोला, सिमबजार, चौर, गत्तसैना, चिसापानी, रिठ्ठा, धैरेना, सातखेत, बग्र, जिलिङ्गा, पुजाखोला, भल्मा, सोता, बाँकेज्यूला, पिपलचौर, छेपारे	७००	३५००	५	२			
बाढी	११,७,९, ६,१२,१ ३,१४	मनकाबगर, गिजा खोला, बटाला गाउँ मुलबजार, ढुङ्गेला, खारकारा, बग्र, गारासिम्तारा, तुसारे, हर्दिगाउँ, घर्ट्टखोला, रंगशाला, चौर, गोइरी, चिसापानी, नवलापुर, गत्तासैना, रिठा, धैर्यान, भल्मा, बाँकेज्युला, पिपलचौर	६००	३०००	७	१			
हावाहुरी	सबै	सबै बस्ती	६०००	२५०००	६२	४			

प्रमुख प्रकोप	उच्च जोखिम वडा	उच्च जोखिम बस्तीहरु / क्षेत्र	जोखिममा रहेका घरधुरी	जोखिममा रहेको जनसंख्या	विद्यालय	स्वास्थ्य संस्था	खानेपानी संरचना	सिंचाई संरचना	सडक खण्ड
	वडाहरु,								
आगलागी	सबै वडाहरु,	सबै बस्ती				४			
चट्याङ्ग	५, १०, १४,१२, १,२,३,११,९	मैडाडा, थापागाउँ, सवारी, लटाहम्पा, ठुलचौर , फलाँटे, बारङ्गे, निल्लेख, पाटागाउँ, छिपछिपे, बगर, डाडाफारुला, सवारी, ज्यामिरकोट, गुम्जापोखरी	५००	२५००	२	१३			
कोरोना	सबै	सबै							
टाइफाईड	सबै	सबै							
झाडा पखाला	सबै	सबै							
स्याल/ कुकुरको टोकाई	५,६,४,९, ११,१३, १४	रिम्का, मुलबजार, छरिबजर, ढुङ्गेला, खारखारा, राडी, सिमबजार, गिजा, हर्दिगाउँ, चौर , घेत्मा, ज्यामिरकोट, घारीखोला		२५००	८				

२.८ विपद्को अनुमानित परिदृष्य

आठविसकोट नगरपालिकाको बहुप्रकोपको अवस्थालाई हेर्दा भूकम्प, सडक दुर्घटना, पहिरो, सडक पहिरो, नदी कटान, बाढी, हावाहुरी, आगलागी, चट्याङ्ग, डडेलो, रुख भीरबाट लड्ने, कोभिड १९ महामारी, टाईफाईड, झाडापखाला, हैजा र स्याल/कुकुरको टोकाई जस्ता विपद् एवम् महामारीजन्य स्वास्थ्य संकटको जोखिम देखिन्छ । छलफलबाट गरिएको सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणबाट प्रत्येक वर्ष दोहोरिरहने अविरल वर्षा, बाढी र पहरोबाट धेरै घरधुरी जोखिममा रहेको र ठूलो जनसङ्ख्यालाई प्रत्यक्ष प्रभाव पर्ने देखिएको छ । यसैगरी सडक दुर्घटनाबाट र जनसंख्या प्रत्यक्ष दुर्घटनाको जोखिममा देखिन्छ । आगगीको जोखिममा नगरपालिकका सबै क्षेत्रमा रहेको देखिन्छF । भूकम्पको प्रभाव यो भन्दा व्यापक हुनसक्छ, भने कोभिडजस्ता महामारीजन्य विपद्को प्रभाव अझ धेरै विस्तार हुनसक्ने देखिन्छ । यसप्रकार विपद्बाट नगरको लगभग १० प्रतिशत जनसङ्ख्या प्रभावित हुँदा ३८११ जनसंख्या र ७०६ घरधुरी प्रवावित हुनसक्ने अनुमान गर्दा संवेदनशील तथा जोखिममा रहेको समूहको अनुमानित जनसङ्ख्या तालिका ८ दिइएअनुसार हुनसक्ने आँकलन गरिएको छ । प्रतिकार्यका क्रममा उक्त संवेदनशील समूहमा रहेको जनसङ्ख्यालाई प्राथमिकता राखेर उनीहरूको विशेष आवश्यकता र संरक्षणको प्रवन्ध गर्नुपर्दछ र विषय क्षेत्रगत पूर्वतयारीमा यसै अनुरुप तयारी गर्नु पर्दछ ।

तालिका ८: संवेदनशील एवम् जोखिममा रहेको समूहको विपद्बाट प्रभावित हुनसक्ने जनसङ्ख्या

	१ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	५ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	१५ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	६० वर्ष माथिको जनसङ्ख्या	अपेक्षित गर्भवती जनसङ्ख्या	अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या	दीर्घरोगी जनसङ्ख्या
	७७	११५	११७६	२७४	९९	५५	

बाढी पहिरो तथा भूकम्प जस्ता विपद्को अवस्थामा सडकहरू अवरुद्ध हुन्छन् । विद्युत तथा सञ्चार संरचनाहरूमा क्षति भएर सेवा अवरूद्ध हुन पुग्छ । खोज उद्धारका लागि सूचना आदान प्रदानमा समस्या हुन्छ । सडक अवरूद्ध हुँदा घाइतेहरूको उद्धार र उपचारमा समस्या हुनका साथै मानवीय सहायता सामग्रीहरू प्रभावित समुदायसम्म पुऱ्याउन र सहायताकर्मीहरू त्यहाँ पुग्न नसक्ने अवस्था आउँछ । भूकम्पको समयमा घरहरू ध्वस्त हुन्छन । भूकम्प, बाढी, पहिरो तथा आगलागीका कारण ठूलो जनसङ्ख्या विस्थापित हुने हुँदा बसोबासको प्रवन्ध गर्नुपर्ने हुन्छ । महामारीजन्य विपद् छिटो फैलनुका साथै प्रत्यक्ष मानव स्वास्थ्यमा असर पर्ने हुँदा दैनिक जनजीवन नराम्ररी प्रभावित हुन पुग्छ । यस्तो परिस्थितिमा सकेसम्म तत्काल र प्रभावकारी रूपमा स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापन तथा मानवीय सहायतामा जुट्नु, संक्रमित एवम् घाइतेहरूको तत्काल उद्धार गरी जीवन रक्षाको लागि उपचारको प्रवन्ध गर्नु, प्रभावित तथा विस्थापितहरूलाई मानवीय सहायता उपलब्ध गराउनु र जनजीवन क्रमश: सामान्य अवस्थामा ल्याउन पहल गर्नु नगरपालिकाको प्राथमिक दायित्व हुन्छ । यसको लागि आवश्यक र पर्याप्त पूर्वतयारीको जरूरत पर्दछ ।

२.९ नगरपालिकाको क्षमता विश्लेषण

विपद् एवम् स्वास्थ्य संकटको प्रभावकारी प्रतिकार्य, पर्याप्त पूर्वतयारी र विपद् पछिको परिस्थितिलाई यथाशीघ्र समान्य अवस्थामा फर्काउन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका गतिविधिहरू संचालन गर्न आवश्यक पर्ने संस्था, संरचना, नीति, कानून, योजना, पूर्वाधार, भौतिक स्रोत साधन, प्राकृतिक स्रोत, सामाजिक स्रोत, आर्थिक स्रोत र मानवीय स्रोतको विद्यमान अवस्थाको लेखाजोखा र नगरको विपद् प्रतिकार्य क्षमता सुदृढ गर्नको लागि नगरपालिकाको क्षमता अभिवृद्धिको आवश्यकता विश्लेषण तालिका ९ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ९: आठविसकोट नगरपालिकाको क्षमता विश्लेषण

क्षेत्र	अवस्था विश्लेषण	आवश्यकता विश्लेषण
कानून, नीति योजना	- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन बनेको, - विपद् कोष सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि बनेको, - नगरको स्वास्थ्य नीति बनेको - स्वास्थ्य ऐन बनेको, - नगर स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बन्दै गरेको ।	- नगर स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयन गर्नु पर्ने । - नगरपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कानून (ऐन, नियमावली) तयार गरी लागू गर्नु पर्ने ।
संस्था	- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन	- खोज उद्धार, प्राथमिक उपचार, विपद्

एवम् संरचना	भएको, - वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन केही वडाहरुमा बाँकि रहेको, - जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन विषयगत समिति गठन नभएको, - नगरपालिका तहमा द्रुत प्रतिकार्य टोली पुनर्गठन नभएको ।	लेखाजोखा कार्यादल गठन गर्नुपर्ने, - सबै वडाका विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गर्नुपर्ने, - जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन विषयगत समिति गठन गर्नु पर्ने - जनप्रतिनिधि र कर्मचारीलाई अभिमुखीकरण गर्नुपर्ने, - वडा तहमा द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) पुनर्गठन गर्नुपर्ने ।
पूर्व सूचना तथा विपद् सूचना व्यवस्थापन	- नगरपालिकाको स्वास्थ्य सम्बन्धी डिजिटल प्रोफाइल तयार भएको, - नगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्ति नतोकिएको, - नगर आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र (निरन्तर नभएको) - नगर पार्श्वचित्र बने तापनि धेरै क्षेत्र नसमेटिएको (तयारी हुदै) - नगरको विपद् जोखिम एवम् स्वास्थ्य संकट सम्बन्धी अध्ययन नक्शाङ्कन नभएको । (तयारी हुदै)	- नगरको स्वास्थ्य प्रोफाइलमा स्वास्थ्य संकट सम्बन्धी विवरण पनि समावेश गर्नुपर्ने - नगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्ति तोक्नु पर्ने, - नगर प्रोफाइलमा प्रमुख प्रकोप तथा विपद् सम्बन्धी विवरण समावेश गर्नुपर्ने । - नगरपालिकामा आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रको नियमित संचालन र सूचना व्यवस्थापनको प्रवन्ध गर्नुपर्ने ।
पूर्वाधार तथा भौतिक स्रोत साधन	- १ नं वडा बाहेक सडक पहुँच पुगेको, - वडा नं ९, १० र ११ बाहेक अन्य वडामा विद्युत नपुगेको, - सबै वडा र घरधुरीमा खानेपानी पर्याप्त नपुगेको, - सबै वडा र घरधुरीमा सरसफाई सुविधा पर्याप्त नपुगेको, - नगरमा ६५ वटा विद्यालय रहेको (सामुदायिक र संस्थागत), - नगरमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरू हस्पिटल-१, आयुर्वेद स्वस्थ्य केन्द्र-१, शहरी स्वास्थ्य केन्द्र-८, आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र -९, बर्थिङ्ग सेन्टर-४), - नगरपालिकामा दुइवटा एम्बुलेन्स रहेको, - नगरपालिकामा दमकल नभएको । - नगरपालिकामा स्काभेटर -२, ट्रिपर -२, ट्याक्टर -१ , र जिप -२ वटा रहेको	- सबै वडामा आपत्कालीन प्रयोजनका लागि खुला क्षेत्रको पहिचान गर्नुपर्ने, - आपत्कालीन आश्रयस्थल बनाउन सकिने सामुदायिक भवन तथा खुला ठाउँमा सडक, खानेपानी र सरसफाई पूर्वाधार निर्माण गर्नुपर्ने, - प्रत्येक वडामा सामान्य खोज उद्धारका सामग्रीहरू, प्राथमिक उपचार तथा स्वास्थ्य एवम् व्यक्तिगत सुरक्षाका सामग्रीहरू तयारी राख्नुपर्ने, - विद्युतीकरण विस्तार गर्नुपर्ने, - खानेपानी तथा सरसफाईको उचित व्यवस्थापन गर्नुपर्ने ।
प्राकृतिक स्रोत	- वनक्षेत्र रहेको - खुला चउर रहेको - नदीनाला रहेको - पानीका मुहान रहेको - बाँसघारी रहेको	- पानीका मुहान ताल पोखरी र वन क्षेत्रको संरक्षण गर्नुपर्ने । - आपत्कालीन आश्रयस्थल बनाउन सकिने खुला ठाउँको पहिचान गरी सडक खानेपानी र सरसफाई पूर्वाधारहरूको तयारी गर्नुपर्ने ।

सामाजिक स्रोत	- महिला समूह (२२) - युवा संस्था सबै वडामा रहेको, - बाल क्लब केही वडामा नरहेको, - सामुदायिक भवन केही वडामा नरहेको, - सहकारी संस्था – १, २, ३, ४, ५, ६, ७, ८, ९, १०,११,१२,१३ नं वडामा रहेको, - सामाजिक संघ संस्थाहरु रहेको ।	- सामाजिक संस्था तथा स्रोतहरूलाई विपद् न्यूनीकरण तथा पूर्वतयारीमा संलग्न गराउने र परिचालन गर्ने नीति र कार्यक्रम बनाउनु पर्ने । - सामाजिक संस्थाहरूको संयन्त्र बनाई उनीहरूको स्रोतलाई एकिकृत रुपमा परिचालन गर्नुपर्ने - सामाजिक संस्थाहरूको विपद् व्यवस्थापन तथा प्रतिकार्य क्षमता बढाउनुपर्ने
आर्थिक स्रोत	- एउटा बैंक रहेको, - २ वटा सहकारी संस्था रहेको, - विपद् कोष रहेको (रकम नछुट्टयाईएको)	- नीति तथा प्रक्रिया तय गरी आर्थिक क्षेत्रलाई विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा लगानी गर्ने र स्रोत परिचालन गर्नुपर्ने, - विपद् कोषमा रकम छुटयाउनु पर्ने, - सहकारी संस्था तथा बचत समूहले आफ्ना सदस्यहरूका लागि आपत्कालीन सहायता कोषको प्रवन्ध गर्नुपर्ने, - बीमा कम्पनीहरूसँग समन्वय गरी विपद् बीमाको शुरूवात तथा प्रवर्धन गर्नुपर्ने ।
मानवीय स्रोत	- उद्धार तथा सुरक्षा कर्मी ८३ जना नेपाल प्रहरी, - विपद प्रतिकार्य तालिम लिएको जनशक्ति - २० जना, - प्राथमिक उपचारक नरहेको, - स्वस्थ्यकर्मी ७१ जना (डाक्टर – १, स्वास्थ्य सहायक – ३७, नर्सिङ्ग कर्मचारी - ३३) - भूकम्प प्रतिरोधी घर बनाउन सक्ने मिस्त्री छन्, - अस्थायी आवास निर्माण गर्न सक्ने जनशक्ति छन् , - विपद् सम्बन्धी तालिम दिनसक्ने छन् ।	- नगरपालिकामा रहेको जनशक्तिलाई संगठित रूपमा विपद् प्रतिकार्य र पूर्वतयारीमा परिचालनको लागि तयारी गर्नुपर्ने, - वडा तहमा विपद् प्रतिकार्य टोली तयार गरी तालिम दिएर प्रथम सामुदायिक उद्धारक (First Community Responder) तयार गर्नुपर्ने, - भूकम्प प्रतिरोधी घर बनाउन सक्ने जनशक्तिलाई संगठित गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्नुपर्ने, - वडा तहमा स्वास्थ्य संस्थासँग समन्वय गरी प्राथमिक उपचार टोली तयार गर्नुपर्ने, - विपद् लेखाजोखा गर्नसक्ने जनशक्ति वडा तहमा तयार गर्नुपर्ने, - प्रत्येक वडामा स्वास्थ्य संस्था अन्तरगत द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) गठन गर्नुपर्ने ।

२.१० विषयगतक्षेत्र तथा कार्य जिम्मेवारी

यस आठविसकोट नगरपालिकाले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनका लागि विश्वव्यापी तथा राष्ट्रिय तहमा भएका विषयगत क्षेत्रको अभ्यास, स्थानीय आवश्यकता र नगरपालिकाको

संस्थागत संरचना अनुसार सातवटा विषयगत क्षेत्र निर्धारण गरिएको छ । विषयगत क्षेत्रको जिम्मेवारी देहाय बमोजिम रहको छ ।

तालिका १०: विषयगत क्षेत्र (Cluster) गठन र यसको नेतृत्व

क्रसं	विषयगत क्षेत्र	नेतृत्व /शाखा
१	समन्वय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र	नगर प्रमुख –नगर विपद् व्यवस्थापन समिति शाखा: वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा
२	प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	संयोजक- सामाजिक विकास विषयगत समिति शाखा: स्वास्थ्य शाखा
३	आपत्कालीन आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र	संयोजक–वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन विषयगत समिति शाखा: वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा
४	खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र	संयोजक- सामाजिक विकास विषयगत समिति शाखा:स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास शाखा
५	आपत्कालीन संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र	संयोजक-सामाजिक विकास विषयगत समिति शाखा: शिक्षा शाखा
६	विपद् लेखाजोखा एवम् सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	संयोजक-वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन विषयगत समिति शाखा:नगर आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र
७	जीविकोपार्जन, पुनर्स्थापना तथा शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र	संयोजक-पूर्वाधार विकास विषयगत समिति शाखा: पूर्वाधार विकास शाखा

२.१०.१ समन्वय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र

नगरपालिका क्षेत्रमा कुनै पनि विपद्को घटना वा स्वास्थ्य संकटको स्थिति हुनासाथ तत्काल प्रतिकार्यमा जुटेर मानवीय जीवन रक्षा तथा सम्पत्तिको सुरक्षा गरी जनजीवन सामान्य अवस्थामा ल्याउनु पर्ने हुन्छ । यसका लागि नगर विपद् व्यवस्थापन समितिको अध्यक्षको हैसियतले विपद् प्रतिकार्यको सम्पूर्ण नेतृत्व नगर प्रमुखले गर्नुपर्दछ । विपद्को परिस्थितिमा एकातिर अन्य विषयगत क्षेत्रका साथै नगरपालिका मातहतका स्रोत साधन र सबै संयन्त्रहरू प्रतिकार्यका लागि परिचालन गर्नुपर्दछ । विपद्को प्रभाव अनुसार बाह्य सहयोगको लागि नगरपालिकाभित्र र बाहिर, जिल्ला, प्रदेश तथा केन्द्रीय निकायहरूसम्म समन्वय गर्नुपर्दछ । विपद् पूर्वतयारीका लागि सरोकारवाला निकायहरूसँग निरन्तर समन्वय र सहकार्य गर्ने तथा विपद्को समयमा विपद् प्रभावित समुदायमा तुरून्त खोज उद्धार, प्राथमिक उपचार र राहत वितरणको लागि समन्वय गर्ने, विपद् प्रभावितहरूको पहिचान गरी परिचयपत्र उपलब्ध गराउने, मानिसको मृत्यु भएमा सनाखत गरी शव व्यवस्थापन (वा हस्तान्तरण) को प्रवन्ध मिलाउने र यसको लागि समयमै आवश्यक पूर्वतयारी गर्नु समन्वय, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको मुख्य काम हो । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व नगर प्रमुखले गर्दछन् । नगरपालिकामा रहेका सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी निजी क्षेत्रका प्रतिनिधि र अन्य सबै विषय

क्षेत्रका संयोजनकहरू यसमा सदस्य रहन्छन् । नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत यस विषयगत क्षेत्रको सदस्य सचिवको रूपमा रहन्छन् ।

२.१०.२ प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र

विपद्को समयमा खोज उद्धार कार्यसँगै घाइतेहरूको जीवन रक्षाको लागि प्राथमिक उपचार सेवा आवश्यक पर्दछ । त्यसपछि गम्भीर प्रकृतिका घाइतेहरूको लागि थप उपचारको प्रवन्ध गर्नु पर्दछ । प्रभावित समुदाय तथा आश्रयस्थलमा स्वास्थ्य सेवालाई निरन्तरता दिनु पर्ने हुन्छ । महामारीजन्य विपद् तथा स्वास्थ्य संकटको समयमा स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रमुख भूमिका हुन्छ । विपद् प्रभावित समुदायका बालबालिका बृद्धबृद्धा गर्भवती तथा दुध खुवाउने आमाहरूको लागि थप पोषणयुक्त खानाको आवश्यकता पर्दछ । नगरको स्वास्थ्य संरचना र क्षमताको परिचालन गरी प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य सेवा र पोषणको प्रवन्ध गर्नु यस विषयगत क्षेत्रको प्रमुख जिम्मेवारी हो । साथै यस विषयगत क्षेत्रले कोभिड-१९ लगायतका महाव्याधीको संक्रमण, स्वास्थ्य संकटको रोकथाम, नियन्त्रण र व्यवस्थापनको कार्य समेत गर्नेछ । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व नगरपालिकाको सामाजिक विकास समितिको संयोजकले गर्दछन् भने नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखा प्रमुख सदस्य सचिव रहन्छन् । नगरपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालहरू र स्वास्थ्य तथा पोषणको क्षेत्रमा काम गर्ने संस्थाका प्रतिनिधिहरु यस विषयगत क्षेत्रका सदस्यको रुपमा रहन्छन् ।

२.१०.३ आपत्कालीन आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषय क्षेत्र

नगरपालिका क्षेत्रमा कुनै पनि विपद्को घटना वा स्वास्थ्य संकटको स्थिति हुनासाथ त्यसबाट विस्थापित तथा प्रभावित भएकाहरुलाई बस्नको लागि आश्रयस्थल र आश्रयस्थलमा बसेका वा समुदायमै रहेका प्रभावितहरूलाई चामल, दाल, नुन, तेल आदि खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने, खानेकुरा पकाउनको लागि आवश्यक प्रवन्ध मिलाउने ओढ्ने ओछ्याउने लगायतका गैर खाद्य सामग्री एवम् लगाउने कपडाको प्रवन्ध गर्ने । महामारीजन्य स्वास्थ्य संकटको समयमा क्वारेन्टिन एवम् आइसोलेसन केन्द्रको व्यवस्थापन गर्ने, खोज उद्धार, राहत एवम् स्वास्थ्य सामग्रीहरूको खरिद तथा भण्डारण एवम् ढुवानीको व्यवस्था गर्ने, विपद् लेखाजोखा लगायतका कामको लागि आवश्यक बन्दोबस्ती मिलाउने यस विषय क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समितिको संयोजनकले गर्दछन् भने विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क अधिकृत सदस्य सचिवको रुपमा रहन्छन् ।

२.१०.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषय क्षेत्र

विपद् पश्चात प्रभावित समुदायमा खानेपानी तथा सरसफाईका पूर्वाधारहरूमा क्षति पुग्छ । विस्थापितहरूले आश्रय लिएको आश्रयस्थलमा खानेपानी र सरसफाइको उचित र पर्याप्त प्रवन्ध गर्नु पर्दछ । विपद्पछि सरसफई र स्वच्छताको उचित प्रवन्ध नभएमा विभिन्न महामारी फैलिन सक्छ । विपद् प्रभावितहरूको लागि स्वच्छ र पर्याप्त खानेपानी तथा सरसरफाइको प्रवन्ध गर्नु, विपद् प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी आश्रयस्थल वा क्वारेन्टिन र आइसोलेसन केन्द्रहरुमा खानेपानी एवम् सरसफाईको प्रवन्ध तथा स्वस्थता प्रवर्धन गर्नु, प्रभावितहरूको लागि मापदण्ड अनुसारको सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्धनका सामग्रीहरूको सुनिश्चिता गर्नु, विपद्जन्य घटनाबाट सिर्जना भएका फोहोरहरू सरसफाई गर्नु, मरेका पशुपंक्षीहरूको व्यवस्थापन गर्नु,

व्यक्तिगत सरसफाईको लागि स्वच्छता सम्बन्धी सरसामानहरू (जस्तैः हाईजिन किट, पियुष, क्लोरिन, डस्टविन, आदि) उपलब्ध गराउने, विपद्बाट क्षति भएका खानेपानी तथा सरसफाईका पूर्वाधारहरू पुनर्स्थापना गर्न सहयोग गर्नु यस विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो । खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धनको क्षेत्रमा काम गर्ने संस्थाका प्रतिनिधिहरू यस विषयगत क्षेत्रको सदस्य रहन्छन् ।

२.१०.५ आपत्कालीन संरक्षण तथा शिक्षा विषय क्षेत्र

विपद्को घटना पछि परिवारहरू विस्थापित हुन्छन् । कतिपय बालबालिकाले अविभावक गुमाउँछन् । यस्तो अवस्थामा महिला र बालबालिकामाथि हिंसा बढ्छ । आठविसकोट नगरपालिकामा धेरै विद्यालयहरू बाढी, आगलागी, चटयाङ् जस्ता प्रकोपको जोखिममा छन् र विगतमा पनि प्रभावित हुँदै आइरहेका छन् । २०७२ सालको भूकम्पबाट पनि थुप्रै विद्यालयहरूमा क्षति पुग्यो । यो भन्दा ठूलो भूकम्प आएको खण्डमा अधिकांश विद्यालयमा क्षति पुग्छ । कोभिड-१९ को महामारीको कारण लामो समयदेखी विद्यालयहरू बन्द छन् । संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्रले विपद्को समयमा किशोरी, गर्भवती महिला, सुत्केरी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, शिशु, बालबालिका, बृद्धबृद्धाहरूलाई संरक्षण गर्ने, उनीहरूको आवश्यकता बमोजिमका सरसामानहरू जस्तैः सेनेटरी प्याड, खेलकुदका सामान आदि उपलब्ध गराउने, घरपरिवारका सदस्य गुमाएकाहरू तथा विपद्का कारण त्रसित व्यक्तिहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा दिने र हिंसामुक्त वातावरण सिर्जना गर्ने जस्ता जिम्मेवारी निर्वाह गर्नु पर्दछ । विद्यालयहरू क्षति भएमा वा भौतिक उपस्थितिमा विद्यालय सञ्चालन गर्ने अवस्था नभएमा तत्काल शैक्षिक निरन्तरताको लागि वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने र सामान्य अवस्थामा यसको लागि पूर्वतयारी तथा सुरक्षित विद्यालय कार्यढाँचालाई कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने, वैकल्पिक सिकाई निरन्तरताको लागि उपयुक्त ठाउँको पहिचान गरी आवश्यक सामग्रीहरूको तयारी गर्ने, सुरक्षित सिकाईको वातावरण तयार गरी शैक्षिक गतिविधिहरूलाई निरन्तरता दिने, संरक्षण तथा शिक्षा क्षेत्रको क्षति र आवश्यकताको लेखाजोखा गरी पुनर्स्थापन र पुनर्निर्माणमा सहयोग गर्ने र विद्यालय मार्फत स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् सुरक्षा सम्बन्धी चेतना समुदायमा विस्तार गर्न सहयोग गर्ने यस विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो । नगरपालिकाको सामाजिक विकास समितिको संयोजकले यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्दछन् भने शिक्षा शाखा प्रमुख सदस्य सचिव रहन्छन् । नगरपालिकामा रहेका संरक्षण तथा शिक्षा क्षेत्रमा काम गर्ने संस्थाका प्रतिनिधिहरू यस विषयगत क्षेत्रको सदस्य रहन्छन् ।

२.१०.६ विपद् लेखाजोखा एवम् सूचना व्यवस्थापन विषय क्षेत्र

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गर्न विपद्सँग सम्बन्धित र अन्य सामाजिक आर्थिक तथ्याङ्कको आवश्यकता पर्दछ । अझ विपद् पश्चात खोज उद्धार राहत र प्रतिकार्यका कामहरू अघि बढाउन विपद्को सामान्य तथा विषयगत क्षतिको तथ्याङ्क आवश्यक पर्दछ । यस विषय क्षेत्रले विपद्को क्षति तथा नोक्सानीको लेखाजोखा गर्ने यी सूचनाहरूलाई व्यवस्थापन गर्ने र विषयगत क्षेत्रका विवरणहरू सम्बन्धित क्षेत्रलाई उपलब्ध गराई पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा सहयोग गर्दछ । वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा कार्यालय र स्थानीय सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरी प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गरी तत्काल विपद्को क्षतिको सूचना संकलन गर्ने संयन्त्र विकास गर्ने । क्षतिको प्रारम्भिक लेखाजोखा तथा क्षेत्रगत आवश्यकता लेखाजोखा गर्न गृह मन्त्रालयले तयार गरेको विपद् लेखाजोखा

मार्गदर्शनको आधारमा आवश्यक फारम तयार गर्ने र तालिम दिई जनशक्ति तयार गर्ने । क्षतिको लेखाजोखाको आधारमा प्रभावितहरूको वर्गीकरण गरी परिचयपत्र उपलब्ध गराउन स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग गर्ने । विपद्का सूचनाहरू नगर आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा व्वस्थापन गर्ने र निर्धारित प्रक्रिया बमोजिम जिल्ला, प्रदेश तथा केन्द्रीय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा अदान प्रदान गर्ने यस विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समितिको संयोजनकले गर्नेछन भने स्थानीय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र हेर्ने अधिकृत सदस्य सचिवको रुपमा रहनेछन् । नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लगायत विपद् लेखाजोखा क्षेत्रमा अनुभव भएका र स्वयम् सेवक परिचानल गर्ने क्षमता भएका स्थानीय संस्थाहरू यसका सदस्यका रुपमा रहनेछन् ।

२.१०.७ जीविकोपार्जन, पुनर्स्थापना तथा शीघ्र पुनर्लाभ विषय क्षेत्र

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को कारण अवरूद्ध हुन पुगेका अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तैः सडक, विद्युत, खानेपानी, टेलिफोन) तत्काल सुचारू गर्ने र त्यस्ता सेवा प्रदान गर्ने निकायका कार्यालयहरूमा क्षति पुगेमा वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने, सामाजिक आर्थिक पूर्वाधार र अवस्थालाई चलायमान बनाई जनजीवनलाई सामान्य बनाउने जिम्मेवारी निर्वाह गर्दछ । विपद् पश्चात विस्थापितहरूलाई तत्काल अस्थायी आश्रयस्थल व्यवस्थापन गर्न तथा आवास, खानेपानी, सरसफाई लगायतका अस्थायी पूर्वाधार तयार गर्न सहयोग गर्दछ । त्यसैगरी पुनर्स्थापनको चरणमा स्थायी संरचनाहरू पुनर्निर्माण नहुँदासम्मको लागि अस्थायी संरचना तथा पूर्वाधार तयार गर्ने काम गर्दछ । आपत्कालीन अवस्थामा पूर्वाधार क्षति भएर आवतजावत अवरूद्ध भएमा सेवा सुचारू गर्नका लागि तत्काल अस्थायी पूर्वाधार तयार गर्ने । प्रभावित समुदायसम्म राहत तथा प्रतिकार्यको पहुँच सहज बनाउन तत्काल अस्थायी पूर्वाधारहरूको विकास गर्ने । नगरपालिकाले कुनै पनि पूर्वाधार निर्माण गर्दा मापदण्ड बमोजिम र विपद् सुरक्षित भएको सुनिश्चित गर्ने । आपत्कालीन प्रयोजनका लागि अस्थायी आश्रयस्थल, त्यसमा आवश्यक खानेपानी तथा सरसफाईका पूर्वाधारहरू तयार गर्ने । विपद्बाट क्षति भएका संरचना तथा पूर्वाधारहरूको पुननिर्माण गर्दा बहुप्रकोपको जोखिमबाट सुरक्षित स्तरीय मापदण्ड अनुसार भएको सुनिश्चित गर्ने । यस विषयगत क्षेत्रको काम विपद्को तत्कालको अवस्थादेखि पुनर्निर्माणको काम नसकिँदासम्म लामो समयसम्म पनि चल्न सक्छ र विपद् व्यवस्थापनका चारबटै चरणमा काम गर्नुपर्ने हुन्छ । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व पूर्वाधार विकास समितिको संयोजकले गर्नेछन् भने पूर्वाधार विकास शाखा प्रमुख यसको सदस्य सचिवको रूपमा रहनेछन् । माथि उल्लिखित विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व र सदस्य संस्थाहरूको विवरण अनुसूची- ३ मा राखिएको छ ।

परिच्छेद तीन : पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

३.१ सामान्य पूर्वतयारी योजना

आठविसकोट नगरपालिका बहुप्रकोपको जोखिममा छ । विपद्को सम्भावना र त्यसबाट हुनसक्ने जनधनको क्षति कम गर्न र पर्याप्त पूर्वतयारी गरी विपद् एवम् स्वास्थ्य संकट प्रतिकार्य क्षमता सुदृढ गर्न नगर विपद् व्यवस्थापन समितिले पूर्वतयारीका विभिन्न गतिविधिहरू नियमित रूपमा गर्नुपर्ने हुन्छ । विपद् पूर्वतयारी र विपद् एवम् स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापनलाई विकासका गतिविधिहरूसँग जोडेर जोखिमका स्रोतहरूको न्यूनीकरण गर्दै प्रतिकार्यका लागि आधार तयार गर्न सामान्य पूर्वतयारीका रूपमा देहाय बमोजिमको कार्ययोजना तयार गरिएको छ ।

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	नगर आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने	तत्काल	नगरपालिका	१	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
२	नगर आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा सञ्चार एवम् खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार सामग्रीको प्रवन्ध गर्ने	तत्काल	नगरपालिका	१	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
३	नगरपालिकाका सबै वडामा वडा विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गर्ने	तत्काल	वडा	१४	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
४	नगरपालिकामा वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन विषयगत समिति गठन गर्ने	तत्काल	नगरपालिका	१	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
५	नगरपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्पर्क व्यक्ति (DRR focal person) तोक्ने	तत्काल	नगरपालिका	१	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
६	नगरपालिकाका सबै वडामा समुदायमा आधारित खोज उद्धार कार्यदल गठन गर्ने	तत्काल	वडा	सबै वडामा	वडा विपद् व्यवस्थापन समिति
७	प्रदेश र केन्द्रीय तहसँग समन्वय हुने गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण वेभ पोर्टल विकास गरि सञ्चालन गर्ने	तत्काल	नगरपालिका	१	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
८	विपद् पश्चातको आवश्यकताको लेखाजोखाको लागि आधुनिक सूचना प्रविधिको उपयोग	तत्काल	नगरपालिका	१	नगर विपद्

	गरेर द्रुत आँकलन प्रणाली प्रक्रिया तयार गर्ने				व्यवस्थापन समिति
९	आपत्कालीन अस्थायी आश्रयस्थलको लागि नगरमा खुला क्षेत्र पहिचान गर्ने	तत्काल	नगरपालिका	१	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
१०	प्रत्येक वडामा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि हेलिप्याडको उपयुक्त स्थान पहिचान गरी हेलिप्याड निर्माण गर्ने	२०७९ चैत्र	वडा	१४	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
११	प्रत्येक सार्वजनिक, सरकारी र व्यावसायिक भवनमा आपत्कालीन निकासी मार्ग (Evacuation Route) र आपत्कालीन भेला हुने स्थान (Assembly Point) छुट्याई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने, गराउने	२०७९ भाद्र	सबै सम्बन्धित संस्थाहरु		सम्बन्धित कार्यालय
१२	वडामा भएका सामुदायिक भवनहरूमा आपत्कालीन अस्थायी आश्रयस्थल तथा क्वारेन्टिन सञ्चालनको लागि सडक खानेपानी सरसफाइका पूर्वाधार तयार गर्ने	२०७९ कार्तिक	पहिचान गरिएका स्थानहरू	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा
१३	प्रत्येक वडामा आपत्कालीन आश्रयस्थल तथा क्वारेन्टिन / आइसोलेसन सेन्टर मा प्रयोग गर्न सकिने सुरक्षित सामुदायिक भवनको पहिचान / निर्माण गर्ने	नियमित	वडा	प्रत्येक वडामा एउटा	पूर्वाधार विकास शाखा वडा कार्यालय
१४	विपद्बाट हुने मानवीय क्षति बाली पशु, घर तथा सम्पतिको लागि कार्यबिधि बनाई बीमा गर्न प्रोत्साहन गर्ने	२०७९ कार्तिक	नगरपालिका क्षेत्र		नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
१५	विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि समुदायमा आधारित संस्थाहरु, स्थानीय गैर सरकारी संस्थाहरु, स्थायी प्रकृतिका उपभोक्ता समितिहरु र नागरिक संस्थाहरुबीच सहकार्यको लागि संयन्त्र तयार गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका क्षेत्र		नगर / वडा विपद् व्यवस्थापन समिति
१६	नगर क्षेत्रका प्रमुख प्रकोपहरु (भूकम्प, आगलागी र सडक दुर्घटना, महामारी नियन्त्रण) को लागि परिदृष्यमा आधारित कृतिम घटना अभ्यास नियमित सञ्चालन गर्ने	नियमित	नगरपालिका क्षेत्र	वार्षिक	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
१७	नगरपालिकाको स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना वार्षिक रूपमा अद्यावधिक गर्ने	नियमित	नगरपालिका	वार्षिक	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति

१८	नगरपालिकामा कार्यरत सरकारी गैरसरकारी सामाजिक एवं निजि निकाय तथा संस्थाहरुलाई सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रमा आवद्ध गराइ विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यमा संलग्न गराउने				
१९	दीर्घकालीन रुपमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि जोखिम संवेदनशील भू-उपयोग योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने गराउने	चैत्र २०७९	नगरपालिका		
२०	सबै विषयगत क्षेत्रको कार्यतालिका बनाएर नियमित बैठक बस्ने	नियमित	नगरपालिका	तीन तीन महिनामा	सबै विषयगत क्षेत्र

३.२ पूर्वानुमानमा आधारित विषय क्षेत्रगत पूर्वतयारी योजना

यस नगरपालिकामा प्रत्येक वर्ष दोहोरिरहने भारी वर्षा, बाढी र पहिरोबाट ७०६ घरधुरी उच्च जोखिममा रहेको देखिएको र ३८११ जनसङ्ख्यालाई प्रत्यक्ष प्रभाव पर्ने देखिएको छ । उक्त सम्भावित विपद् प्रभाव आँकलनका आधारमा देहाय बमोजिम सात वटा विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारीका कार्यहरु निर्धारण गरिएको छ । उक्त क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनको जिम्मेवारी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको हुनेछ भने आवश्यकता अनुसार अन्य निकाय वा क्षेत्रसँग समन्वय गरी काम गर्नेछन् ।

३.२.१ समन्वय, खोज तथा उद्धार विषय क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	वडा तहमा गठन भएका खोज उद्धार टोलीलाई तालिम दिएर प्रथम सामुदायिक उद्धारक (First Community Responders) तयार गर्ने	२०७९ कार्तिक	वडा	१४	सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस
२	खोज उद्धारका लागि आवश्यक उपकरण तथा सामग्रीहरुको आवश्यकता आँकलन गरी खरिद गर्ने	२०७९ कार्तिक	नगरपालिका	१	सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस
३	खोज उद्धार टोली परिचालनको लागि न्यूनतम् खोज उद्धार सामग्री खरिद गरी तयारी अवस्थामा राख्ने	२०७९ कार्तिक	वडा	१४	सुरक्षा निकाय, वडा कार्यालय
४	खोज तथा उद्धारका लागि प्रयोग गर्न सकिने सवारी साधनहरू र एम्बुलेन्सहरूको सूची र सम्पर्क व्यक्तिको विवरण तयार गर्ने	नियमित	नगरपालिका	१	सम्बन्धित संस्था
५	सबै विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू तथा सरोकारवाला निकाय र संस्थाहरूको सम्पर्क	नियमित	नगरपालिका	१	सबै विषयगत क्षेत्र

	ठेगाना अद्यावधिक राख्ने				
६	संचार सामाग्रीः जस्तै टेलिफोन, मोबाईल फोन, चिठ्ठीपत्र र सार्वजनिक सूचना जारी गर्ने, उद्धारमा सहजीकरण गर्ने र भौतिक तथा मानविय क्षति कम गर्ने				

३.२.२ प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण विषय क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	नगरपालिकाका सबै वडामा स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाको समन्वयमा द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) गठन गर्ने	तत्काल	वडा	हरेक वडामा एक	वडा विपद् व्यवस्थापन समिति
२	नगरका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि औषधिको 'बफर स्टक' व्यवस्थापन गर्ने र औषधि उपलब्ध भएको सुनिश्चित गर्ने	नियमित	वडा	स्वास्थ्य संस्था अनुसार	सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था
३	वडा तहमा प्राथमिक उपचार कार्यदल गठन गर्ने	तत्काल	वडा	हरेक वडामा एक	वडा विपद् व्यवस्थापन समिति
४	स्वास्थ्यकर्मी, महिला स्वयं सेविका र वडा स्तरीय कार्यदलका सदस्यहरुको लागि प्राथमिक उपचार तालिम सञ्चालन गर्ने	नियमित	वडा	१४	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
५	समुदायमा जनस्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	नियमित	जमघट हुने स्थानहरुमा	आवश्यकता अनुसार	नगरपालिका
६	विपद्को समयमा गर्भवती तथा सुत्केरी महिला र बालबालिकाहरुमा पोषण आवश्यकता पूर्तिका लागि पुरक खाना आवश्यकताको आँकलन गर्ने	तत्काल	विपदग्रस्त क्षेत्रमा	आवश्यकता अनुसार	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
७	आपत्कालीन अवस्थामा घाइतेहरूको थप उपचारको लागि रिफरल प्रकृया तय गर्ने	तत्काल	विपदग्रस्त क्षेत्रमा	१	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति

३.२.३ आपत्कालीन आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषय क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग

१	अस्थायी आश्रय स्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री र राहत व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्थाहरूको सम्पर्क ठेगाना अद्यावधिक राख्ने	नियमित	नगरपालिका	१	सम्बन्धित संस्था
२	नगरमा भएका हेभी इक्वीपमेन्ट, ढुवानीका साधनहरु तथा सवारी साधनहरुको लगत तयार गरी आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्न निजी क्षेत्रसँग सम्झौता गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	१	सम्बन्धित संस्था
३	नगरपालिकामा कम्तिमा प्रत्येक वडामा ५० परिवारको लागि आवश्यक पर्ने गैर खाद्य सामग्री सेटको स्टक राख्ने	२०७९ भाद्र	वडा	१४	नेपाल रेडक्रस
४	प्रत्येक वडामा कम्तिमा १०० परिवारका लागि अस्थायी आश्रयको लागि बहुप्रकोपबाट सुरक्षित स्थान पहिचान गरी राख्ने	२०७९ भाद्र	वडा	१४	वडा कार्यालय
५	नगरमा कम्तिमा २५० परिवार तथा १२०० जनसंख्याको लागि आवश्यक पर्ने गैर खाद्य सामग्री भण्डारणको क्षमता भएको गोदामघरको व्यवस्था गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	१	विपद व्यवस्थापन समिति
६	पहिचान गरिएको स्थानमा अस्थायी आश्रयस्थलका लागि आवश्यक पूर्वाधार, खानेपानी, सरसफाइको प्रवन्ध तथा तत्काल टहरा बनाउन सक्ने व्यवस्था गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा
७	पहिचान गरिएका वा तयार गरिएका अस्थायी आश्रयस्थलका संरचना र सुविधाहरू महामारीको समयमा क्वारेन्टिन एवं आइसोलेसन केन्द्रको रुपमा प्रयोग गर्न सक्ने र स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न मिल्ने गरी विकास गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा

३.२.४ खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषय क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन सम्बन्धी आवश्यकताको आँकलन गर्ने	२०७९ भाद्र	वडा स्तरमा	१४	वडा कार्यालय, सहयोगी संस्था
२	विपद् लेखाजोखा टोलीलाई खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन क्षेत्रको विपद् सूचना संकलन गर्ने	२०७९ भाद्र	वडा स्तरमा	१४	वडा कार्यालय
३	विपद् लेखाजोखा टोलीलाई खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन क्षेत्रको विपद्	२०७९	वडा	१	नगरपालिका,

	सूचना संकलनको तालिम दिने	आश्विन			संघसंस्था
४	कम्तिमा २५० परिवारलाई पुग्ने आपत्कालीन सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन सामग्री भण्डारणको व्यवस्था मिलाउने	२०७९ आश्विन	नगरपालिका	१	नगरपालिका र सहयोगी संस्था
५	आपत्कालीन आश्रयस्थल वा आश्रयस्थल बनाउन पहिचान गरिएका खुला क्षेत्रमा खानेपानी आपूर्तिको स्रोत र आवश्यक सामग्रीको प्रवन्ध गर्ने	२०७९ आश्विन	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार	नगरपालिका, संघ संस्था
६	रेडियो टिभी, पत्रपत्रिका र सामाजिक मिडिया मार्फत सरसफाई सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम प्रसारण गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	दैनिक	पूर्वाधार विकास शाखा, स्थानिय रेडियो, पत्रकार
७	खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क अध्यावधिक राख्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	आवस्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा

३.२.५ आपत्कालीन संरक्षण तथा शिक्षा विषय क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	सबै विषयगत क्षेत्रलाई महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षणका तरिकाहरू बारे जानकारी दिने	निरन्तर	नगरपालिका	सबै विषयगत क्षेत्र	महिला तथा बालबालिका शाखा
२	विपद्को समयमा संरक्षण एवम् सुरक्षाका लागि चाहिने सामग्रीहरू खरिद गरी भण्डारण गर्ने	निरन्तर	नगरपालिका	अनुमानित आँकलन अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा
३	विद्यालयका शिक्षक र महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई आधारभूत मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी तालीम दिने	निरन्तर	नगरपालिका	सबै वडा र सबै विद्यालयहरू	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
१०	तालिम संचालन गरी समुदायमा मनोसामाजिक परामर्शकर्ताको तयार गर्ने	पौष २०७९	नगरपालिका		सम्बन्धित गै.स.सं.हरु
४	सबै विद्यालयमा विद्यालय सुरक्षा कार्यन्वयन कार्यविधि बमोजिम सुरक्षित विद्यालयका न्यूनतम् गतिविधि सञ्चालन गर्न सहजीकरण गर्ने	निरन्तर	विद्यालय	सबै विद्यालय	Centre for Mental Health and Counselling (CMC) - Nepal

५	विद्यालयहरूको संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखाको लागि सहयोग गर्ने	भाद्र २०७९	विद्यालय	सबै विद्यालय	नगरपालिका, विद्यालय संजाल
६	विद्यालयहरूलाई सिकाई निरन्तरता र पूर्वतयारी सहितको विद्यालय सुरक्षा योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने	भाद्र २०७९	विद्यालय	सबै विद्यालय	नेपाल रेडक्रस
७	विद्यालय व्यवस्थापन समिति तथा प्रअहरुलाई विद्यालय सुरक्षा सम्बन्धी तालिम दिने	आश्विन २०७९	विद्यालय	सबै विद्यालय	नगरपालिका, विद्यालय संजाल, संघ संस्था
८	कृतिम घटना तथा सिमुलेसन अभ्यास सञ्चालन गर्न नगरपालिका र विद्यालयहरूसँग समन्वय गर्ने	आश्विन २०७९	विद्यालय	सबै विद्यालय	नगरपालिका, विद्यालय संजाल
९	वैकल्पिक सिकाई सञ्चालनका लागि कार्यविधि र सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने	आश्विन २०७९	नगरपालिका	सबै विद्यालय	नगरपालिका, विद्यालय संजाल
१०	सबै विद्यालयहरूमा अस्थायी सिकाई केन्द्र सञ्चालनका लागि आवश्यक सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने प्रवन्ध गर्ने	भाद्र २०७९	विद्यालय	सबै विद्यालय	नगरपालिका, विद्यालय संजाल
११	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क अद्यावधिक गर्ने	भाद्र २०७९	नगरपलिका	सबै विद्यालय	नगरपालिका, विद्यालय संजाल

३.२.६ विपद् लेखाजोखा एवम् सूचना व्यवस्थापन विषय क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	नगरगपालिकामा नगर विपद् व्यवस्थापन शाखा स्थापना गर्ने	भाद्र २०७९	नगरपालिका	१	नगरपालिका
२	नगर आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र मार्फत विपद् सम्बन्धी सूचना सङ्कलन, व्यवस्थापन र प्रसारणको व्यवस्था मिलाउने		नगरपालिका	१	नगरपालिका
३	वडा तहमा विपद् लेखाजोखा टोली तयार गर्ने	भाद्र २०७९	वडा	सबै	नेपाल रेडक्रस

४	विपद् लेखाजोखा टोलीका सदस्यहरूलाई विपद् लेखाजोखा सम्बन्धी तालिम दिने			२	नेपाल रेडक्रस
५	समुदाय स्तरमा विपद्को समयमा सूचना प्रवाह गर्न SMS मार्फत सूचना प्रसार गर्ने समूहगत प्रणालीको विकास गर्ने	भाद्र २०७९	नगरपालिका	सबै	मोवाइल सेवा प्रदायक
६	स्थानीय रेडियो एफ एम तथा अन्य सामाजिक मिडियाबाट जनचेतना मूलक सन्देशहरू प्रवाह गर्ने	निरन्तर	नगरपालिका	सबै	पत्रकार महासंघ
७	नगरपालिकाको विपद् सम्बन्धि सम्पूर्ण सूचना तथा गतिविधिहरू नियमित अद्यावधिक गर्ने	निरन्तर	नगरपालिका	सबै	सूचना शाखा
८	विपद् सूचना प्रवाह प्रकृया तय गरी बस्तीमा भएका घटनाको तत्काल स्थानीय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा अद्यावधिक हुने प्रवन्ध मिलाउने	निरन्तर	नगरपालिका	सबै	सूचना शाखा

३.२.७ जीविकोपार्जन, पुनर्स्थापन तथा शीघ्र पुनर्लाभ विषय क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	जीविकोपार्जनको निम्ति अल्पकालिन योजना बनाउने	भाद्र २०७९	नगरपालिका		सम्बन्धित गै.स.सं.हरु
२	जीविकोपार्जनको निम्ति दिर्घकालिन योजना तयार गर्ने	भाद्र २०७९	नगरपालिका		सम्बन्धित गै.स.सं.हरु
४	पूर्ण रूपमा भवन आचार संहिता कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्ने गराउने	भाद्र २०७९	नगरपालिका		नेपाल रेडक्रस
५	जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूको दोहन र अतिक्रमणमा नियन्त्रण गर्ने	पौष २०७९	नगरपालिका		सम्बन्धित गै.स.सं.हरु
६	पहिचान गरिएका आपत्कालीन आश्रयस्थलमा अस्थायी आवास, सरसफाई, खानेपानी, सडक र विजुलीको पूर्वाधार तयार गर्ने	आश्विन २०७९	नगरपालिका		नेपाल रेड क्रस
७	ग्रामीण सडक निर्माण जस्ता पूर्वाधार विकास गर्दा प्राविधिक र वातावरणीय अध्ययन अनुसार विपद् जोखिम नबढ्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने	नियमित	नगरपालिका		सम्बन्धित गै.स.सं.हरु
८	संरचना तथा पूर्वाधारको पुनर्निर्माण अझ राम्रो अझ बलियोको मान्यता अनुरूप गर्ने	नियमित	नगरपालिका		सम्बन्धित गै.स.सं.हरु
९	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक राख्ने र विषयगत क्षेत्रको नियमित बैठक गर्ने	नियमित	नगरपालिका		सम्बन्धित गै.स.सं.हरु

३.३ आपत्कालीन प्रतिकार्य (कार्यविधि) योजना

आपत्कालीन प्रतिकार्य योजनामा विपद्को समय र विपद् पश्चात् तुरुन्तै चाल्नुपर्ने खोज, उद्धार, उपचार एवम् जोखिम क्षेत्रबाट प्रभावितहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण, राहत वितरणका र विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन तथा संप्रेषणका क्रियाकलापहरू सहित प्रत्येक विषयगत क्षेत्र परिचालनको समय तालिका सहितको कार्यविधि समावेश गरिएको छ । यसका लागि देहाय बमोजिमका क्रियाकलापहरू तर्जुमा गरिएको छः

३.३.१ समग्र व्यवस्थापन, खोज तथा उद्धार विषय क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति आकस्मिक बैठक बसी हरेक विषयगत क्षेत्रलाई तयारी अवस्थामा रहन निर्देशन दिने	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
	२	समन्वय खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बस्ने	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
	४	खोज उद्धार र सुरक्षाको लागि उद्धारकर्मी, सुरक्षाकर्मी परिचालन गर्ने	सुरक्षा निकाय
	५	खोज तथा उद्धारका लागि आवश्यक सामग्री र यातायातको बन्दोबस्त गर्ने	बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र
	६	घाइतेहरूको शिघ्र उद्धार गर्ने र बेपत्ताहरूको खोजी कार्यलाई तीव्रता दिने	सुरक्षा निकाय
	७	सम्भावित जोखिम क्षेत्रका समुदायको सुरक्षित स्थानान्तरण गर्ने	सुरक्षा निकाय, वडा समिति
	८	घाइतेहरूको तत्काल प्राथमिक उपचारका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने	स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्र
	९	मृतकहरूको पहिचान गरी मुचुल्का गरेर शव आफन्तलाई जिम्मा लगाउने	वडा समिति
	१०	विपद् प्रभावित समुदायलाई तत्काल स्वच्छ पिउने पानी र खाना खाजाको व्यवस्थापन गरी सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरण गरी राहतको व्यवस्था मिलाउने	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
२४ घण्टा देखि ७ दिन	११	खोज उद्धार कार्यलाई आवश्यकता अनुसार निरन्तरता दिने	सुरक्षा निकाय
	१२	२४ घण्टाको कामको समीक्षा गरी थप खोज उद्धार कार्य अघि बढाउने	सुरक्षा निकाय
	१३	प्रभावितहरूको व्यक्तिगत सम्पत्ति तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको सुरक्षाको लागि सुरक्षाकर्मी परिचालन गर्ने	सुरक्षा निकाय

	१४	आवश्यकता अनुसार शव व्यवस्थापन कार्यलाई निरन्तरता दिने	सुरक्षा निकाय
	१५	बहु क्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गर्नको लागि सबै विषयगत क्षेत्रलाई समन्वय तथा परिचालन गर्ने	सुरक्षा निकाय
	१६	विपद्को घटनाको प्रकृति हेरी आवश्यकता अनुसार जिल्ला प्रदेश तथा सङ्घीय सरकारसँग समन्वय गर्ने	
७ दिनदेखि १ महिना	१७	आवश्यकता अनुसार खोज उद्धार कार्यलाई निरन्तरता दिने	सुरक्षा निकाय
	१८	विपद्का कारण हराएका वा नष्ट भएका अत्यावश्यक दस्तावेजहरुको लगत सङ्कलन गर्ने	सुरक्षा निकाय वडा समिति
	१९	हराएका वा नष्ट भएका कागजातहरुको पुनर्निमार्ण तत्काल गर्ने	वडा कार्यालय
	२०	विषय क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखाको आधारमा विपद्बाट भएको क्षतिको लागि पुनर्स्थापना योजना तयार गर्न समन्वय गर्ने	सबै विषयगत क्षेत्र
	२१	विपद् पश्चातको आवश्यकता लेखाजोखाको आधारमा नगरपालिकाको पुनर्निमाण योजना तयार गर्न समन्वय गर्ने	सबै विषयगत क्षेत्र

३.३.२ प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण विषय क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसी अवस्थाको विश्लेषण गर्ने	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
	२	घाइतेको खोज उद्धारसँगै प्राथमिक उपचारका लागि प्राथमिक उपचार टोली परिचालन गर्ने	खोज उद्धार कार्यदल
	३	आवश्यक परेमा विपद् प्रभावित क्षेत्रमा प्राथमिक उपचार डेस्क स्थापना गरी सेवा सञ्चालन गर्ने	बन्दोबस्ती विषय क्षेत्र
	४	गम्भीर अवस्थाका घाइतेहरूलाई थप उपचारको लागि रिफर गर्ने	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
	५	दीर्घ रोगीहरू पहिचान गरी उनीहरूको लागि औषधि तथा उपचार सेवा उपलब्ध गराउने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	६	गर्भवती महिला बालबालिका, अपाङ्गता भएका, जेष्ठ नागरिकलाई पहिचान गरी उपचार सेवा उपलब्ध	

		गराउने	
२४ घण्टा देखि ७ दिन	७	मापदण्ड अनुसार शुद्ध पिउने पानी र प्रभावितहरूको अवस्था अनुसार पोषणयुक्त खानाको सुनिश्चतता गर्ने	खाद्य विषयगत क्षेत्र
	८	विपद् प्रभावित क्षेत्र तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा नियमित औषधि उपचारका साथसाथै गर्भवती जाँच, सुत्केरी र परिवार नियोजन सेवालाई निरन्तरता दिने	बन्दोबस्ती विषय क्षेत्र
	९	मनोसामाजिक परामर्श सेवा सञ्चालनलाई आवश्यकता अनुसार निरन्तरता दिने	संरक्षण विषय क्षेत्र
	१०	अस्थायी आश्रयस्थल तथा प्रभावित समुदायमा महामारीजन्य विपद् फैलिन नदिन थोकथामका उपायहरू अपनाउने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र
	११	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको विषयगत आवश्यकता लेखाजोखा गरी पुनर्स्थापन योजना तयार गर्ने	विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र
७ दिन देखि १ महिना	१२	आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य उपचार र सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिने	स्वास्थ्य संस्थाहरू
	१३	थप महामारी फैलिन नदिन रोकथामका उपायहरू निरन्तर गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र
	१४	स्वास्थ्य क्षेत्रको विपद् पछिको आवश्यकताको लेखाजोखा गरी पुनर्निमाण योजना तयार गर्ने	पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र

३.३.३ आपत्कालीन आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषय क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	अस्थायी आश्रय स्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री र राहत व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बोलाउने र अवस्था विश्लेषण गर्ने, प्रभावित हुनसक्ने जनसंख्यको आँकलन गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	२	विस्थापितहरूको लागि तत्काल अस्थायी बसोबासको प्रवन्ध गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	३	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको लागि आवश्यक बन्दोबस्त गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र

	४	उद्धारकर्मी, स्वास्थ्यकर्मी तथा घाइतेहरुको ओसार पसार र राहत सामग्रीको ओसार पसार गर्नको लागि यातायातका साधनहरुको प्रवन्ध गर्ने	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र
	५	विस्थापित तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा रहेका सबै परिवारको लागि तत्काल खान मिल्ने खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने	वडा कार्यालय
	६	विपद् प्रभावितहरूलाई गर्मीको समयमा झुल र जाडोको समयमा न्यानो कपडाको प्रवन्ध गर्ने	नगरपालिका
२४ घण्टा देखि ७ दिन	७	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Need Assessment-IRNA) आधारमा आगामी एक महिनाको लागि खाद्य तथा गैर खाद्य आवश्यकताको आँकलन गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	८	प्रभावितहरूको लागि अस्थायी आश्रय स्थलमा बसोबासको प्रवन्ध गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	९	अस्थायी आश्रय स्थल तथा प्रभावित समुदायमा शौचालय, खानेपानी, सरसफाई तथा औषधि उपचारको लागि अन्य विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	खानेपानी सरसफाई र स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्र
	१०	विस्थापित तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा रहेका सबै परिवारको लागि खाद्य सामग्री, खाना पकाउने भाँडाकुँडा र ओढ्ने ओछ्याउने सामग्री उपलब्ध गराउने	विपद लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	११	अपांगता भएका व्यक्ति एकल महिला र पुरुषका लागि उपयुक्त आश्रय स्थलको प्रवन्ध गर्ने	संरक्षण विषयगत क्षेत्र
	१२	विपद्को कारण आघातमा रहेका व्यक्तिहरूलाई आश्रयस्थलमा नै मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रदान गर्ने प्रवन्ध गर्ने	संरक्षण विषयगत क्षेत्र
	१३	अस्थायी आश्रयस्थलमा बालबालिकालाई खेल्ने ठाउँको प्रवन्ध गर्ने	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र
७ दिन देखि १ महिना	१४	आवश्यकता अनुसार विस्थापितहरुलाई घर फर्किने वातावरण तयार गरी घर फर्काउने	संरक्षण विषयगत क्षेत्र
	१५	भौतिक संरचना पुनर्निर्माणका लागि आवश्यक काठ सहुलियत दरमा उपलब्ध गराउन सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहसँग समन्वय गर्ने	सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति
	१६	अस्थायी आश्रयस्थलमा रहेका बालबालिकाको सिकाई निरन्तरताको लागि गाउँपालिकाको शिक्षा शाखा र शिक्षा विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र
	१७	विपद् पश्चातको आवश्यकता लेखाजोखाको लागि आवश्यक बन्दोबस्त मिलाउने	विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

३.३.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसी अवस्थाको विश्लेषण गर्ने	
	२	प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा सुरक्षित शुद्ध पिउने पानी तथा सरसफाईको लागि मापदण्ड अनुसारको आवश्यक पानी उपलब्ध गराउने प्रवन्ध गर्ने	गै.स.सं.
२४ घण्टा देखि ७ दिन	३	खानेपानी तथा सरसफाई आवश्यकताको आँकलन गर्ने	
	४	आस्थायी आश्रय स्थलमा सरसफाईका अस्थायी संरचनाहरू तयार गर्ने	गै.स.सं.
	५	प्रभावित समुदायमा सामान्य क्षति भएका खानेपानी तथा सरसफाईका संरचनाहरू तत्काल मर्मत गर्ने	
	६	खानेपानी शुद्धीकरणका विधिहरू समुदायलाई जानकारी गराउने	गै.स.सं.
	७	अस्थायी आश्रयस्थलको फोहोर मैला व्यवस्थापनको प्रवन्ध गर्ने	गै.स.सं.
	८	अस्थायी आश्रयस्थलमा नियमित स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई शिक्षा प्रवर्द्धन गर्ने	नेपाल रड क्रस
	९	खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको पुनर्स्थापन योजना तयार गर्ने	गै.स.सं.
	१०	अस्थायी आश्रय स्थलमा मापदण्ड अनुसारको खानेपानी र सरसफाइको प्रवन्ध नियमित गर्ने	नेपाल रड क्रस
७ दिन देखि १ महिना	११	आवश्यकता अनुसार अस्थायी आश्रय स्थलमा खानेपानी र सरसफाईको प्रवन्ध नियमित गर्ने	गै.स.सं.
	१२	खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको क्षेत्रगत आवश्यकताको लेखाजोखा गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	१३	अस्थायी सिकाई केन्द्रहरूमा खानेपानी र सरसफाईको प्रवन्ध गर्ने	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र
	१४	विपद् पछिको क्षेत्रगत आवश्यकताका आधारमा खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको पुनर्निर्माण योजना तयार गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र

३.३.५ आपत्कालीन संरक्षण तथा शिक्षा विषय क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसी अवस्थाको विश्लेषण गर्ने	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
	२	अवस्था अनुसार आपत्कालीन प्रतिकार्यको लागि विद्यालय बन्द गर्नु पर्ने भएमा बन्द गर्न नगर विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सिफारिस गर्ने	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
	३	विद्यालयको क्षति तथा शिक्षक विद्यार्थीको अवस्थाको आँकलन गरी खोज उद्धारमा सहयोग गर्ने	सुरक्षा निकाय, द्रुत प्रतिकार्य टोली
	४	विद्यालयमा गर्न सकिने प्राथमिक उपचार गर्ने	विद्यालय नर्स र शिक्षक
	५	आवश्यकता अनुसार प्रभावितहरूलाई मनोसाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने	तालिम प्राप्त परामर्शदाता
२४ घण्टा देखि ७ दिन	६	शिक्षा क्षेत्रमा भएको क्षतिको प्रारम्भिक विवरण संकलन गरी आवश्यकता आँकलन गर्ने	विद्यालय संजाल
	७	विपद्का कारण हराएका वा छुट्टिएका बालबालिकाहरुलाई अभिभावकसँग पुनर्मिलन गराउने	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
	८	प्रभावित महिला बालबालिका अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकलाई संरक्षण दिने	सम्बन्धित गै.स.सं.
	९	आवश्यकता अनुसार मनोसामाजिक परामर्श कार्यशाला सञ्चालन गर्ने	सम्बन्धित गै.स.सं.
	१०	नेपाल प्रहरी र स्थानीय सामाजिक संस्थाहरूवीच संयन्त्र तयार गरी बाहिरबाट आउने व्यक्तिहरूमाथि निगरानी राख्ने	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
	१०	विपद् प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा सामाजिक र लैंगिक विभेद नभएको सुनिश्चित गर्ने	सम्बन्धित गै.स.सं.
	११	मानव बेचबिखन, ओसारपसार र अपहरण जोखिम न्यूनीकरणका लागि नगरपालिकाको सीमा नाकाहरूमा नागरिक सुरक्षा चेक पोष्ट स्थापना गर्ने	सुरक्षा निकाय
	१२	शिक्षा क्षेत्रमा भएको क्षतिको प्रारम्भिक विवरण संकलन गरी आवश्यकता आँकलन गर्ने	सुरक्षा निकाय, द्रुत प्रतिकार्य टोली
	१३	सिकाई निरन्तरताको कार्ययोजना क्रियाशील गर्ने	सम्बन्धित गै.स.सं.
	१४	तत्काल विद्यालय सञ्चालन हुन नसक्ने अवस्थामा अस्थायी सिकाई केन्द्र स्थापना गरी सिकाई सुचारु गर्ने	विद्यालय संजाल

	१५	अस्थायी सिकाई केन्द्र पनि सञ्चालन हुन नसक्ने अवस्थामा वैकल्पिक विधिबाट सिकाई सुचारू गर्ने	विद्यालय संजाल
	१६	शिक्षकहरूका लागि आपत्कालीन शिक्षा सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यशाला सञ्चालन गर्ने	विद्यालय संजाल
	१७	अस्थाई सिकाई केन्द्रहरूमा छात्रा विद्यार्थीहरूमाथि हुन सक्ने हिंसा रोक्नका लागि सुरक्षा संयन्त्र निर्माण गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा
७ दिन देखि १ महिना	१८	बालबालिकाहरूलाई विद्यालय फर्कने वातावरण बनाउन अभिभावकहरूसँग समुदायमा छलफल गर्ने	Centre for Mental Health and Counselling (CMC) - Nepal
	१९	विपद् प्रभावित विद्यार्थीहरूको लागि अवस्था र आवश्यकता अनुसार विद्यालय पोशाक, पाठ्यपुष्तक र स्टेसनरी सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने	सम्बन्धित गै.स.सं.
	२०	विपद् प्रभावित समुदाय वा अस्थायी आश्रयस्थलमा महिला तथा किशोरीमाथि हुने हिंसाका गतिविधिलाई निगरानी राख्ने र विशेष संरक्षणको व्यवस्था मिलाउने	सम्बन्धित गै.स.सं., सुरक्षा निकाय
	२१	विद्यालय आउने जाने बाटोहरू भत्किएको बिग्रिएको भए मर्मत गर्ने गराउने	सुरक्षा निकाय
	२२	बालबालिकाका लागि मनोरन्जनात्मक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने	Centre for Mental Health and Counselling (CMC) - Nepal
	२३	गम्भीर प्रकृतिको अवस्था बाहेक सामान्यत विपद्को घटना भएको १० दिन सम्ममा सिकाई सुचारू गर्ने प्रवन्ध गर्ने	सम्बन्धित गै.स.सं.
	२४	विपद् पछिको आवश्यकता लेखाजोखा गरी संरक्षण तथा शिक्षा क्षेत्रको पुनर्निर्माण योजना तयार गर्ने	विद्यालय संजाल

३.३.६ जीविकोपार्जन तथा शीघ्र पुनर्लाभ विषय क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	जीविकोपार्जन, पुनर्स्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसी अवस्थाको वारे छलफल गर्ने	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
	२	खानेपानी तथा सरसफाईको सुनिश्चितता गर्ने	नेपाल रेड क्रस, गै.स.सं
	३	विपदबाट क्षति भएका सडक संचार तथा विद्युत पूर्वाधार सूचारू गर्न पहल गर्ने	राहत व्यवस्थापन क्षेत्र
२४ घण्टा	४	पुनर्स्थापनाका लागि आवश्यक पूर्वाधारहरूको आवश्यकता लेखाजोखा गर्ने	विपद् शाखा

देखि ७ दिन	५	विपद पछि हुनसक्ने विभिन्न रोगहरुको निदानको निम्ति आकस्मिक योजना बनाउने	विपद शाखा
	६	अस्थायी आश्रयस्थलमा आधारभूत अस्थायी पूर्वाधार निर्माण गर्ने	आश्रयस्थल तथा राहत व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	७	विपद् पछि आकस्मिक बैठक बसी एकद्वार प्रणालीद्वारा राहत कार्यक्रम तय गर्ने	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
	८	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) को आधारमा तत्कालको लागि प्राथमिकता तय गर्ने।	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
	९	आफ्नो घर फर्कन चाहने विस्थापितहरूलाई समुदायमा पुनर्स्थापित गर्ने प्रकृया तय गरि पुनर्स्थापित गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	१०	बालबालिका तथा प्रभावितको मनोभावना बुझि मनोसामाजिक शिक्षा संचालन गर्ने	शिक्षा कार्यालय
७ दिन देखि १ महिना	११	क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखाको आधारमा क्षेत्रगत पुनर्स्थापन योजना तयार गर्ने	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
	१२	सामान्य क्षति भएका पूर्वाधार तथा संरचनाहरूको मर्मत सम्भार गरी सेवा सुचारू गर्ने	पूर्वाधार शाखा
	१३	विपद् पछिको आवश्यकताको लेखाजोखाको आधारमा नगरपालिकाको पुनर्निमाण योजना तयार गर्ने	वडा
	१४	पुनर्निमाण नसकिएसम्म पुनर्निमाणको कामलाई निरन्तरता दिने	भौतिक पूर्वाधार शाखा

३.३.७ विपद् लेखाजोखा एवम् सूचना व्यवस्थापन विषय क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	आपत्कालीन लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बस्ने	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
	२	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) तुरुन्त सञ्चालन गरी खोज उद्धार उपचार र राहत व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
	३	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) को सूचना सबै विषय क्षेत्रलाई उपलब्ध गराउने	सबै विषयगत क्षेत्र
	४	विपद्को प्ररम्भिक विवरण नगर विपद् व्यवस्थापन शाखामा अद्यावधिक गर्ने	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
२४ घण्टा देखि	५	विपद्को क्षतिको विवरण नियमित अद्यावधिक गर्ने	नगर विपद् व्यवस्थापन शाखा
	६	क्षेत्रगत प्रारम्भिक लेखाजोखाका लागि जनशक्ति परिचालन गर्ने	प्रशासन शाखा

७ दिन		आपत्कालीन व्यवस्थापन सम्बन्धी सामग्रीहरु तयारी अवस्थामा राख्ने	नगर विपद व्यवस्था समिती
	७	विषयगत क्षेत्रको लेखाजोखा विवरण उपलब्ध गराइ सबै विषयगत क्षेत्रलाई पुनर्स्थापन योजना बनाउन सहयोग गर्ने	नगर कार्यपालिका
	८	विपद् प्रभावित क्षेत्रको बजारको लेखाजोखा (आवश्यक सामग्रीको उपलब्धता र प्रतिश्पर्धात्मक मूल्यको अवस्था) गर्ने	खरिद शाखा
	९	विपद्को क्षतिको विवरण नियमित अद्यावधिक गर्ने	नगर विपद् व्यवस्थापन शाखा
	१०	विपद् पछिको आवश्यकताको लेखाजोखा गर्न विषयगत क्षेत्रलाई सहयोग गर्ने	सबै विषयगत क्षेत्र
	११	क्षेत्रगत पुनर्निर्माण योजना तयार गर्न विषयगत क्षेत्रलाई सहयोग गर्ने	सबै विषयगत क्षेत्र

परिच्छेद चार : स्वास्थ्य संकट पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

आठविसकोट नगरपालिकाले विगत दुई वर्षदेखि कोभिड १९ को विश्वव्यापी महामारीको कारण स्वास्थ्य संकट भोगीरहेको छ । त्यसैगरी यो नगरपालिका अविरल वर्षा, पहिरो, सडक दुर्घटना जस्ता प्रकोपको उच्च जोखिममा रहेको छ । कोभिड १९ बाट यस नगरपालिकामा जम्मा ८५० जना संक्रमित भएको र दोश्रोमा लहरमा १ जना को मृत्यु भएको थियो । २०७९ श्रावण सम्ममा १२ बर्षमाथिका ७६ प्रतिशतले दुवै डोज खोप पाइसकेका छन् । कोभिडको पहिलो लहरमा नगरपालिकाका वडा नं १४, ११, १०, ९ र ६ मा सामुदायिक क्वारेन्टाइन र नगरमा एउटा आइसोलेसन वार्ड सञ्चालन गरिएको थियो । २० साधारण बेडको अस्थायी कोभिड अस्पताल सञ्चालन गरिएको थियो । कोभिडका जटिल विरामीहरूलाई सुर्खेत, नेपालगंज र काठमाडौं रेफर गरेको र निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराएको थियो । कोभिडको समयमा आठविसकोट नगरपालिकामा विरामी ओसारपसारको लागि एउटा एम्बुलेन्स र दुइवटा भाडाका गाडी सञ्चालनको व्यवस्था गरिएको थियो । कोभिड १९ को रोकथाम तथा प्रतिकार्य गर्ने क्रमामा नगरपालिकासँग प्रतिकार्यको लागि स्पष्ट कार्ययोजना थिएन । यसको लागि जनशक्ति र सामग्री सहितको पूर्वतयारी पर्याप्त थिएन । थौरै जनशक्ति, स्वास्थ्य सुरक्षा सामग्रीको अपर्याप्तता र अक्सिजनको कमिका बावजुद कोभिड १९ को पहिलो र दोस्रो लहरको प्रतिकार्य गरिएको थियो ।

नगरपालिकाको स्वास्थ्य संरचना तथा स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रले अन्य विपद्को समयमा विपद्का कारण घइते भएकाहरूलाई तत्काल उपचार र स्वास्थ्य सेवालाई नियमित गर्नको लागि काम गर्दछ भने स्वास्थ्य संकटको अवस्थामा नगरको स्वास्थ्य संरचना तथा स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रले स्वास्थ्य संकटको रोकथाम नियन्त्रण र व्यवस्थापनको लागि अग्र स्थानमा रहेर काम गर्दछ । यसमा अन्य विषयगत क्षेत्रले आ आफ्नो क्षेत्रबाट सहयोग गर्दछन् । यस नगरपालिकामा हुनसक्ने स्वास्थ्य संकटलाई ध्यानमा राखी स्वास्थ्य संकट पूर्वतयारी एवम् प्रतिकार्यका देहायबमोजिमका क्रियाकलापहरु तय गरिएको छ ।

४.१ स्वास्थ्य संकट पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१	नगरपालिकाकामा रहेका सबै स्वास्थ्य संस्था तथा हस्पिटलहरुको आपत्कालीन योजना तयार गर्ने गराउने	२०७९ भाद्र	स्वास्थ्य संस्था	सबै स्वास्थ्य संस्था	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय
२	नगरपालिकाका सबै स्वास्थ्य संस्था र सेवालाई समेटेर स्वास्थ्य क्षेत्रको व्यावसायिक निरन्तरता योजना (Business Continuty Plan) तयार गर्ने	२०७९ पौष	नगरपालिका	१	स्वस्थ्य शाखा
३	नगरपालिका र वडा तहमा द्रुत प्रतिकार्य टोली गठन गर्ने	२०७९	वडा	वडा कार्यालय	सम्बन्धित गै.स.सं.

		भाद्र			
४	सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा आपत्कालीन स्वास्थ्य प्रतिकार्य नमुना अभ्यास गर्ने गराउने	२०७९ आश्विन	स्वास्थ्य संस्था	सबै स्वास्थ्य संस्था	सम्बन्धित गै.स.सं.
५	नगरपालिका मातहत रहेका अस्पताल तथा स्वस्थ्य संस्थाहरूको सेवा, वेड क्षमता अध्यवधिक गर्ने	२०७९ आश्विन	नगरपालिका	सबै स्वास्थ्य संस्था	स्वास्थ्य शाखा
६	नगरपालिकाका विभिन्न स्वास्थ्य संस्थामा रहेका स्वास्थ्य जनशक्तिको विवरण अद्यवधिक गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	सबै स्वास्थ्य संस्था	स्वास्थ्य शाखा
७	नगरको स्वस्थ्य संकट सम्बन्धी विवरण सवास्थ्य पाश्वचित्र र नगर आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा अद्यावधिक गर्ने प्रवन्ध गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	१	आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र
८	महामारीजन्य स्वास्थ्य संकटको समयमा नगरपालिकाको सेवा सञ्चालन सम्बन्धि स्वास्थ्य प्रोटोकल तयार गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	१	स्वास्थ्य शाखा
९	स्वास्थ्य संकटको समयमा नगरपालिकको स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि तयार गर्ने	२०७९ आश्विन	नगरपालिका	१	स्वास्थ्य संस्थाहरु
१०	महामारीको समयमा जनस्वास्थ्य सेवा (पोषण, खोप, सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, परिवार नियोजन) उपलब्ध गराउने कार्यविधि तयार गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	१	स्वास्थ्य शाखा
११	महामारीजन्य स्वास्थ्य संकटको समयमा विद्यालय तथा शैक्षिक संस्था सञ्चालन सम्बन्धी प्रोटोकल तथार गरी विद्यालय सञ्चालनको प्रवन्ध गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	सबै शिक्षालय	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र
१२	उपचारको लागि विरामी रेफर गर्नको लागि रेफरल पद्धति र रेफरल हस्पिटलको व्यवस्था गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	१	स्वास्थ्य संस्थाहरु
१३	अग्रपंतिमा काम गर्ने स्वास्थ्य तथा सुरक्षाकर्मीको लागि व्यक्तिगत सुरक्षाका सामग्रीहरूको प्रवन्ध गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	५०००	स्वास्थ्य संस्थाहरु
१४	सबै कर्मचारीहरुलाई सुरक्षा प्रोटोकलको जानकारी गराउने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	-	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति

१५	महाब्याधिको समयमा बाहिरबाट आउने मानिसहरूलाई राख्न होल्डिङ् सेन्टर तथा क्वारेन्टिनको प्रवन्ध गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	आवश्यकता अनुसार	बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र
१६	नगपालिकामा बनाइएका आपत्कालीन आश्रयस्थलहरु महामारीको समयमा क्वरेन्टीन तथा आइसोलेसन केन्द्रको रुपमा संचालन गर्न सकिने गरी तयार गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	१४	अस्थायी आश्रयस्थल तथा बन्दोवस्ती क्षेत्र
१७	महामारीको समयमा सार्वजनिक यातायात सञ्चालन सम्बन्धी प्रोटोकल तयार गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	१	यातायात कम्पनी तथा व्यवसायी समित
१८	महामारीको समयमा आर्थिक क्षेत्र तथा बजार सञ्चालन सम्बन्धि प्रोटोकल तयार गर्ने	२०७९ भाद्र	नगरपालिका	१	उद्योग वाणिज्य संघ
१९	स्वास्थ्य संकट तथा महामारी नियन्त्रण र व्यवस्थापन सम्बन्धि स्वस्थ्यकर्मी सुरक्षाकर्मी र द्रुत प्रतिकार्य टोलीलाई तालिम दिने	२०७८ चैत्र	नगरपमलिका		स्वास्थ्य संस्थाहरु

४.२ स्वास्थ्य संकट प्रतिकार्य कार्ययोजना

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	नगरपालिका क्षेत्रभित्रको सबै वा कुनै वडामा तीव्र गतिमा महामारी फैलिएमा वा अन्य स्वस्थ्य संकटको अवस्था आएमा स्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५ बमोजिम स्वास्थ्य संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
	२	स्वास्थ्य क्षेत्रको व्यावसायिक निरन्तरता योजना तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुको आपत्कालीन योजना क्रियाशील गर्ने	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र
	३	विपद् तथा महामारी प्रभावित क्षेत्रमा तत्काल प्रतिकार्यको लागि द्रुत प्रतिकार्य टोली (Rappid Response Team - RRT) परिचालन गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	४	स्वास्थ्य क्षेत्रको क्षति तथा आवश्यकताको लेखाजोखा गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	५	विपद्का कारण स्वास्थ्य संरचना एवं सुविधाहरुमा क्षति पुगेको अवस्थामा स्वास्थ्य सेवा संचालनको वैकल्पिक प्रवन्ध गर्ने	नगरपालिका
	६	स्वास्थ्य संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गरिएको क्षेत्र एवम् अवधिमा स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रोटोकल पूर्ण रुपमा	सुरक्षा निकाय

		पालना गर्ने / गराउने	
	७	उच्च संक्रामक महामारी फैलिएको अवस्थामा नगरपालिका प्रवेश गर्ने नाकाहरुमा कडाई गरी स्क्रिनिङ र क्वारेन्टिनको व्यवस्था गर्ने	सुरक्षा निकाय
	८	संक्रमितको कन्ट्र्याक ट्रेसिङ् परीक्षण गरी आइसोलेसन र उपचारको प्रवन्ध गर्ने	स्वास्थ्य संस्थाहरु
	९	अस्पताल तथा स्वस्थ्य संस्थाहरू नियमित निसंक्रमित गर्ने	स्वास्थ्य संस्थाहरु
२४ घण्टा देखि ७ दिन	१०	एकद्वार नीति बमोजिम स्वास्थ्य तथा पोषण सहायता तथा उपचार सेवा उपलब्ध गराउने	नगरपालिका
	११	सार्वजनिक ठाउँहरुमा IEC (Information Education and Communication) का माध्यमहरु जस्तै; पोस्टर पम्प्लेल्ट, सार्वजनिक सूचना मार्फत महामारीको कारक, सर्ने तरिका र रोकथामका बारेमा समुदायलाई सचेत गराउने	संचार माध्यम
	१२	खोज तथा उद्धारकार्यसँगै प्राथमिक उपचार कार्यलाई निरन्तरता दिने	सुरक्षा निकाय
	१३	महामारीजन्य विपद्को लागि सामान्य विरामी र संक्रितहरुको लागि छुट्टाछुट्टै एम्बुलेन्सको प्रवन्ध गर्ने	स्वास्थ्य संस्थाहरु, एमबुलेन्स संचालक
	१४	स्वास्थ्य एवं पोषण सम्बन्धी राहत सामग्री भण्डारण तथा वितरणको प्रवन्ध गर्ने	नगरपालिका, नेपाल रेडक्रस
	१५	स्वास्थ्य संकटको समयमा पूर्ण रुपमा सुरक्षा उपाय सहित नियमित स्वस्थ्य सेवा संचालन गर्ने	स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य संस्थाहरु
	१६	अन्य विपद्को कारणबाट फैलिनसक्ने महामारी निन्त्रणको लागि तयारी रहने	अन्य क्षेत्रहरु
७ दिन देखि १ महिना	१७	एक हप्ताको अवस्था विश्लेषण गरी परिस्थितिको आधारमा एक महिनाको लागि कर्ययोजना तयार गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	१८	संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण कार्यलाई निरन्तरता दिने	अन्य क्षेत्र
	१९	जनस्वास्थ्य सेवा (पोषण, खोप, सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, परिवार नियोजन) सुरक्षित तरीकाले नियमित संचालन गर्ने प्रवन्ध मिलाउने	स्वास्थ्य संस्थाहरू
	२०	स्वास्थ्य संकट नियन्त्रण तथा सुरक्षा सम्बन्धी सन्देशमूलक सामग्रीहरू नियमित प्रसारण गर्ने	सञ्चार माध्यम
	२१	परिस्थितिको नियमित मूल्याङ्कन गरी स्वास्थ्य संकटलाई निरन्तरता दिने वा हटाउने कुराको निर्णय गर्ने	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति

परिच्छेद पाँच : कार्यान्वयन अनुगमन तथा सिकाई योजना

५.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन रणनीति

१. यस स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, नियमावली २०७६ तथा स्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५; आठविसकोट नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन तथा राहत कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०७४ ले गरेको व्यवस्था र यस योजनामा प्रवन्ध भए बमोजिमका आवश्यक संस्थागत संरचना तयार गरिनेछ ।

२. नगरपालिकाको चालु आर्थिक वर्षको विपद् व्यवस्थापन शीर्षकको बजेटबाट प्राथमिकताका आधारमा कार्यान्वयनको शुरूवात गरिनेछ । क्रमश: आगामी वर्षको वार्षिक कार्यक्रममा यस योजनाको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक स्रोत व्यवस्थापन गरिनेछ ।

३. विकास साझेदार संस्थाहरू (द्विपक्षीय, बहुपक्षीय, संयुक्त राष्ट्रसंघ अन्तर्गतका निकायहरू र रेडक्रस अभियान) बाट प्राप्त हुने सहायतालाई यस योजनाको कार्यान्वयनको लागि परिचालन गरिनेछ ।

४. निजी तथा व्यावसायिक क्षेत्रको व्यवसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व र अन्य पहल मार्फत निजी क्षेत्रको सहभागिता र सहायता विपद् पूर्वतयारीको लागि परिचालन गरिनेछ ।

५. नगरपालिकामा रहेका सामाजिक तथा सामुदायिक संस्थासँग भएको भौतिक, सामाजिक, आर्थिक तथा मानवीय स्रोतलाई यस योजनाको कार्यन्वयनको लागि एकिकृत रूपमा परिचालन गरिनेछ ।

६. यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले निर्दिष्ट गरेका विपद् जोखिम न्यूनिकरण र पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई नगरपालिकाले सञ्चालन गर्ने नगर योजना, विषयगत योजना तथा कार्यक्रमहरूसँग समायोजन तथा एकिकरण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

७. यस योजनाको कार्यान्वयनको अवस्था अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि नगरपालिकाका उप प्रमुखको संयोजकत्वमा एक अनुगमन समिति रहनेछ । उक्त अनुगमन समितिले अनुगमन गरी नगर विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नेछ ।

८. नगरपालिकाको वेवसाइटमा विपद् जोखिम व्यवस्थापन पोर्टल तयार गरी स्वास्थ्य संकट एवम् विपद्बाट भएको क्षति तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी भएका गतिविधिहरू नियमित अद्यावधिक गरिनेछ ।

९. नगर विपद् व्यवस्थापन समितिले वर्षभरिको विपद्को अवस्था र गतिविधिलाई समेटेर नगर विपद् प्रतिवेदन सामान्य अवस्थामा वार्षिक रूपमा प्रकाशन गर्नेछ भने कुनै ठूलो विपद्को अवस्था आएमा आवश्यकता अनुसार प्रतिवेदनहरू प्रकाशित गरिनेछ ।

१०. यस योजनाको कार्यन्वयनबाट प्राप्त सिकाई तथा तत्कालीन आवश्यकताका आधारमा यस स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई वार्षिक रूपमा मनसुन सुरुहुनुपूर्व अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ ।

५.२ स्रोत साधनको व्यवस्थापन

स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् प्रतिकार्यका लागि नगरपालिकामा उपलब्ध स्रोत साधनको विवरण अनुसूची ३ मा राखिएको छ यसको अतिरिक्त निम्म अनुसार स्रोत साधन उपकरणको आवश्यकता आँकलन गरिएको छ ।

तालिका ११: स्रोत साधन तथा उपकरणको आवश्यकता लेखाजोखा

विषयक्षेत्र	आवश्यक स्रोत, साधन/उपकरण	उपलब्ध रहेका स्रोत साधन	थप सङ्ख्या वा परिमाण	अनुमानित रकम
समन्वय, खोज तथा उद्धार विषय क्षेत्र	टेलिफोन/मोबाईल	यातायात		
	चिठ्ठी पत्र	प्राथमिक उपचार सामग्री		
		विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्ति		
प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण विषय क्षेत्र	स्वास्थ्यकर्मी	सबै सामान भएको		
	एम्बुलेन्स			
	स्ट्रेचर		स्ट्रेचर – १०	३००००/-
	प्राथमिक उपचार किट बक्स		प्राथमिक उपचार किट बक्स– २०	४००००/-
	बच्चा तौलिने Weight Machine		बच्चा तौलिने Weight Machine	२५०००/-
	MUAC टेप			
	सर्वोत्तम पिठो		सर्वोत्तम पिठो ५०० केजी	५००००/-
	कटन, गज, ब्यान्डेज			
आपत्कालीन आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषय क्षेत्र	त्रिपाल	४० थान	४० थान	६००००/-
	स्ट्रेचर	४ वटा	३ वटा	४००००/-
	पिउने पानी	२० गाग्री	२५ गाग्री	-
	खाद्य पदार्थ (चाउचाउ, विस्कुट)	३०/३० कार्टुन	२५/२५ काटुन	४००००/-
	सवारी साधन		सवारी साधन	४००००००/-
खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्छता प्रवर्द्धन विषय क्षेत्र	जनशक्ति		जनशक्ति	
	पाईप	पाईप		
	फिल्टर	ट्याङ्की		

	पानी शुद्धीकरण गर्ने केमिकल		पानी शुद्धीकरण गर्ने केमिकल	५००००/-
	गाडी			
आपत्कालीन संरक्षण तथा शिक्षा विषय क्षेत्र	ईन्टरनेट		ईन्टरनेट	७००००/-
	रेडियो	रेडियो		
	कम्प्यूटर		कम्प्युटर	१०००००/-
	मोबाईल फोन	मोबाईल		
	टेलिभिजन	टेलिभिजन		
विपद् लेखाजोखा एवम् सूचना व्यवस्थापन विषय क्षेत्र	संचार, सूचना उपकरण	सादा मोबाईल	कम्प्युटर – १	८००००/-
	कम्प्युटर, प्रिन्टर, पेन ड्राईभ		प्रिन्टर – १	३००००/-
	रजिष्ट्र, कापी कलम, फोटोकपी पेपेर	रजिष्ट्र, कापी - कलम, फोटोकपी पेपर	मोबाईल – २	२५०००/-
	वाईफाई		पेन ड्राईभ - २	२०००/-
			वाईफाई	३५०००/-
जीविकोपार्जन, पुनर्स्थापना तथा शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र	जनशक्ति	जनशक्ति		
	वजेट		बजेट	१००००००/-
	औषधी - विषादी	औषधी - विषादी	औषधी – विषादी	३०००००/-
	मिनि ट्रिलर	मिनि ट्रिलर	खाद्यान्न	१५०००००/-
	खाद्य संचय	स्प्रे ट्याङ्की	स्प्रे ट्याङ्की	५००००/-

५.३ क्षमता विकास रणनीति र योजना

विपद् एवम् स्वास्थ्य संकट पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नका लागि दक्ष स्रोत व्यक्ति तथा संस्थाहरूको सहयोगमा नगरपालिका तथा विषयगत क्षेत्रको क्षमता विकासका लागि देहाय बमोजिमका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछः

तालिका १२: क्षमता विकास योजना

क्र.सं.		क्षमता विकास क्रियाकलापहरु	जिम्मेवारी	समयतालिका
१	समन्वय, खोज तथा उद्धार विषय क्षेत्र			
	१.१	प्रत्येक वडामा समिति गठन गर्ने र अभिमुखिकरण गर्ने	प्रत्येक वडाका वडाअध्यक्ष	कार्तिक २०७९ भित्र
	१.२	सामुदायिक खोज तथा उद्धार तालिम	सुरक्षा निकाय	कार्तिक भित्र
	१.३	नगर विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरु र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरुलाई विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी अभिमुखीकरण	नगरपालिका	२०७९ पौष भित्र
२	प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण विषय क्षेत्र			

क्र.सं.		क्षमता विकास क्रियाकलापहरु	जिम्मेवारी	समयतालिका
	२.१	प्राथमिक उपचार सम्बन्धी तालिम	स्वास्थ्य संयोजक	अशोज २०७९ सम्म
	२.२	पोषण सम्बन्धि आधारभुत तालिम	स्वास्थ्य संयोजक	अशोज २०७९ सम्म
	२.३	विपद् व्यवस्थापन आधारभुत तालिम	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति	अशोज २०७९ सम्म
३	अस्थाई आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री एवम् बन्दोबस्ती विषय क्षेत्र			
	३.१	त्रिपाल टनेल बनाउने/निर्माण गर्ने तालिम संचालन गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	अशोज २०७९ सम्म
	३.२	आपत्कालीन बन्दोबस्ती सम्बन्धी तालिम	खरिद शाखा	पौष २०७९ सम्म
	३.३	आश्रयस्थल संचालन तथा व्यवस्थापन, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्रीको व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	२०७९ कार्तिक भित्र
४	खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्छता प्रवर्द्धन विषय क्षेत्र			
	४.१	खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको तथा आवश्यकता आँकलन सम्बन्धी तालिम	जिल्ला खानेपानी	भाद्र महिना भित्र
	४.२	खानेपानी सरसपाई सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम	स्वास्थ्य शाखा	कार्तिक भित्र
५	आपत्कालीन संरक्षण तथा शिक्षा विषय क्षेत्र			
	५.१	व्यवस्थापन समिति र प्रअलाई विद्यालय सुरक्षा सम्बन्धी अभिमुखीकरण	शिक्षा शाखा	२०७९ कार्तिक भित्र
	५.२	शैक्षिक निरन्तरता र वैकल्पिक सिकाई सम्बन्धी तालिम	शिक्षा शाखा	२०७९ श्रावण भित्र
	५.३	मनोसामाजिक परामर्श तालिम	महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा	२०७९ कार्तिक भित्र
	५.४	यौन शोषण, मानव बेचबिखन सम्बन्धी सचेतना तालिम	महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा	२०७९ कार्तिक भित्र
	५.५	मनोसामाजिक First Aid तालिम	महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा	२०७९ कार्तिक भित्र
६	विपद् लेखाजोखा एवम् सूचना व्यवस्थापन विषय क्षेत्र			
	६.१	वडा स्तरीय विपद् लेखाजोखा टोलीका सदस्यहरुलाई प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा सम्बन्धी तालिम	आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र, विपद् व्यवस्थापन शाखा	२०७९ कार्तिक भित्र
	६.२	आपत्कालिन संचार सम्बन्धी स्थानीय पत्रकार, संचार गृहलाई अभिमुखिकरण	नगरपालिका	२०७९ कार्तिक भित्र
	६.३	विषय क्षेत्रगत प्ररम्भिक लेखाजोखा सम्बन्धी तालिम	आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र, विपद्	२०७९ कार्तिक भित्र

क्र.सं.		क्षमता विकास क्रियाकलापहरु	जिम्मेवारी	समयतालिका
			व्यवस्थापन शाखा	
	६.४	क्षतिको विवरण, रिपोर्टिङ्ग सम्बन्धी तालिम	नगरपालिका	२०७९ कार्तिक भित्र
७	जीविकोपार्जन, पुनर्स्थापना तथा शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र			
	७.१	सिपमुलक तालिम	आठविसकोट न.पा.	कार्तिक मसान्त भित्र
	७.२	खाद्यान्न संकटबाट बच्न खाद्यान्न सम्बन्धी घुम्ती तालिम संचालन	कृषि / पशु शाखा	अर्ध वार्षिक रुपमा - नियमित
	७.३	उत्पादन बढी हुने उन्नत जातका विउविजनको प्रयोग सम्बन्धी तालिम	कृषि / पशु शाखा	नियमित

५.४ अन्य निकायसँगको समन्वय र सहकार्य

१. नगरपालिकाले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्यको लागि प्रमुख रूपमा नगरपालिकाभित्र र बाह्य गरी दुई प्रकारको समन्वय गर्नु पर्दछ । नगरपालिकाभित्र पनि नगरपालिका मातहतका निकाय वा समितिबीच र अन्य सरकारी, गैरसरकारी, सामाजिक तथा निजी संस्थाहरूबीच समन्वय र सहकार्य गर्नुपर्ने हुन्छ । बाह्य समन्वयमा जिल्ला, प्रदेश र संघीय तहका सरकारी निकायहरूसँग र अन्य गैर सरकारी तथा सहयोगी निकाय तथा संस्थाहरूसँगको समन्वय पर्दछ ।

२. विषयगत क्षेत्रको अवधारणामा नगरपालिका भित्रका सम्पूर्ण विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित संस्था तथा निकायहरू सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको सदस्य रहनेछन् र उक्त संस्था तथा निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्यको जिम्मेवारी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने विषयगत समिति र यसका संयोजकको हुनेछ ।

३. जिल्ला, प्रदेश तथा संघीय तहका निकायहरूसँगको समन्वय, सुरक्षा निकायहरूसँगको समन्वय तथा नगरपालिका बाहिरका सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरू र दातृ निकायहरूसँगको समन्वयको जिम्मेवारी नगर प्रमुखको हुनेछ ।

४. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको लागि सम्पूर्ण सरकारी, गैरसरकारी, सामाजिक तथा निजी क्षेत्रको स्रोत परिचालन विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाअनुरूप नगरपालिकाको प्राथमिकता अनुसार एकद्धार नीति बमोजिम हुनेछ । संस्थागत समन्वय र सहकार्यको ढाँचा निम्न निम्नानुसार हुनेछ ।

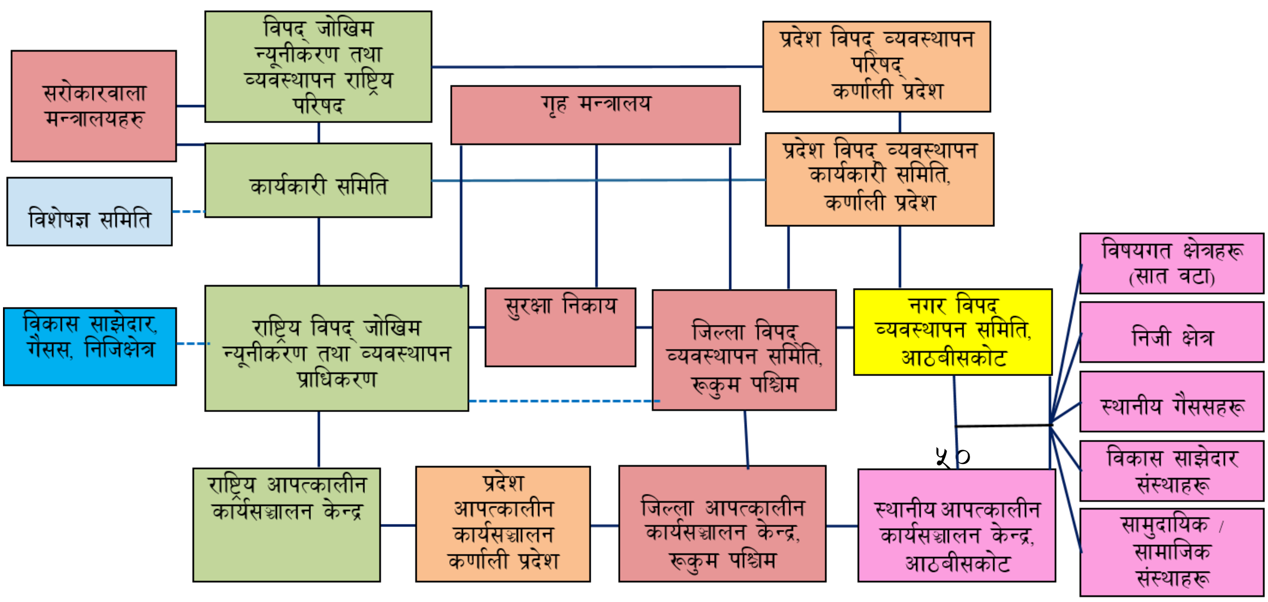

५.५ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई

५.५.१ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समिति

स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि नगरपालिकाको उप प्रमुखको संयोजकत्वमा देहाय बमोजिमका सदस्यहरू रहेको एक अनुगमन समिति रहनेछ । सामान्य अवस्थामा यस अनुगमन समितिले पूर्वतयारी योजनाको कार्यान्वयनको वार्षिक रुपमा अनुगमन गरी नगर विपद् व्यवस्थापन समितिलाई प्रतिवेदन बुझाउनेछ । कुनै खास विपद् एवम् स्वास्थ्य संकटको अवस्थामा नियमित रूपमा समष्टिगत र विषय क्षेत्रगत प्रतिकार्य र पूर्वतयारीको अनुगमन गरी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रलाई पृष्ठपोषण गर्नेछ । नगर विपद् व्यवस्थापन समितिले अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिका सदस्यहरुको मनोनयन गर्नेछ । यस अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिको सदस्यमा मनोनयन गर्दा राष्ट्रिय राजनीतिक दलका नगर समितिका प्रमुख नै नगरपालिकाको पदाधिकारी रहेको खण्डमा अर्को व्यक्ति मनोनयन गर्नु पर्नेछ । यसैगरी वडाध्यक्षहरूमध्येबाट मनोनयन गर्दा यस योजनाको विषयगत क्षेत्रको संयोजक नरहेका वडाध्यक्षमध्येबाट मनोनयन गर्नु पर्नेछ ।

तालिका १३: अनुगमन तथा मूल्यङ्कन समिति

क्र.सं.	भूमिका	संस्था	पद
१	संयोजक	आठविसकोट नगरपालिका	उप प्रमुख
२	सदस्य	आठविसकोट नगरपालिका	संयोजक - विधायन समिति
३	सदस्य	आठविसकोट नगरपालिका	संयोजक - सुशासन समिति
४	सदस्य	आठविसकोट नगरपालिका	संयोजक - आर्थिक समिति
५	सदस्य	राष्ट्रिय राजनीतिक दलका नगर समिति	प्रमुखहरु
६	सदस्य	समितिले तोकेका तीन जना	वडाध्यक्ष
७	सदस्य सचिव	आठविसकोट नगरपालिका	आन्तरिक लेखा प्रमुख

५.५.२ लक्ष्य र सूचकहरू

यस नगरपालिकामा विपद्बाट हुने क्षति तथा नोक्सानी घटाउने प्रभावितहरुलाई उचित मानवीय सहायता समयमै उपलब्ध गराउने तथा विपद् एवम् स्वास्थ्य संकट प्रतिकार्य प्रभावकारी बनाउने र प्रभावकारी प्रतिकार्यको लागि समष्टिगत तथा विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी सुदृढ गर्ने यस कार्ययोजनाको उद्देश्य रहेकोले यस योजनाको कार्यान्वयनबाट उपयुक्त उद्देश्य प्राप्तिमा प्रगति अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि समष्टिगत र विषय क्षेत्रगत रुपमा पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका देहाय बमोजिमका सूचकहरू निर्धारण गरिएको छः

क्र.सं.	सूचकहरु (पूर्वतयारीका लागि)	अवस्था
१. सामान्य पूर्वतयारी		
१	नगर आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र सञ्चालन भएको	
२	खोज उद्धार तथा राहत सामग्रीको भण्डारण मौज्दात रहेको	
३	वडामा सामुदायिक प्रथम उद्धारकहरू तयार भएको	
४	विपद् सम्बन्धी विवरण नगरपालिकाको वेभसाइटमा अपडेट गर्ने वेभ पोर्टल सञ्चालन भएको	
५	स्वास्थ्य संकट तथा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना वार्षिक रूपमा अद्यवधिक भएको	
२. समन्वय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र		
१	खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार सामग्रीको विवरण	
२	समन्वय बैठकको निर्णय पुस्तिका	
३	वडा तहको खोज उद्धार कार्यदलको विवरण	
३. प्राथमिक उपचार स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र		
१	प्रत्येक वडामा तालिम प्राप्त प्राथमिक उपचारकको विवरण	
२	स्वास्थ्य संस्थामा राखिएको औषधिको बफर स्टकको अद्यावधिक विवरण	
३	स्वास्थ्य संस्थाहरूको आपत्कालीन योजना	
४. आपतकालिन आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री र राहत व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र		
१	कम्तिमा २५० घर परिवारलाई पुग्ने न्यूनतम मापदण्ड अनुसारको आवश्यक गैर खाद्य सामग्रीहरूको भण्डारण	
२	आपत्कालीन समयमा खाद्यान्न आपूर्तिको लागि स्टयण्डबाई सम्झौता भएको	
३	प्रत्येक वडामा अस्थायी आश्रयस्थलको पहिचान भएको	
४	अस्थायी आश्रयस्थलको लागि भवन निर्माण भएको वा आश्रयस्थल निर्माणका समग्रीहरूको बन्दोबस्त भएको	
५	आपत्कालीन प्रयोजनका लागि यातायात संचार तथा बन्दोबस्तीका सामग्रीहरूको व्यवस्था भएको	
५. खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्छता प्रवर्धन विषयगत क्षेत्र		
१	आपत्कालीन सरसफाई र स्वच्छता सम्बन्धी सामग्रीहरूको भण्डारण गरिएको	
२	पहिचान गरिएका आपत्कालीन आश्रयस्थलमा खानेपानी आपूर्तिको स्रोत र माध्यम तयार गरिएको	
३	सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धी सूचना तथा सञ्चार सामग्रीहरू तयार भई प्रसारण गरिएको	
६. संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र		
१	शिक्षा क्षेत्रको सिकाई निरन्तरता योजना तयार भएको	
२	विद्यालय सुरक्षा सम्बन्धी व्यवस्थापन समिति र प्रअलाई अभिमुखीकरण गरिएको	
३	सबै विद्यालयमा विद्यालय विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदल गठन भएको	

४	विद्यालय र नगरपालिकामा नियमित कृतिम घटना तथा सिमुलेसन अभ्यास भएको	
७. विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र		
१	नगरपालिकामा विपद् लेखाजोखा टोली तयार भएको	
२	क्षेत्रगत लेखाजोखा फारम तयार भएको	
३	विपद् लेखाजोखा टोलीलाई विपद् लेखाजोखा सम्बन्धी तालिम दिइएको	
४	नगर आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रको विपद् सूचना संकलन व्यवस्थापन र प्रसारण प्रक्रिया तय भएको	
८. जीविकोपार्जन, पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र		
१	पहिचान गरिएका आश्रयस्थलमा सडक, खानेपानी तथा सरसफाई पूर्वाधार तयार भएको	
२	प्रत्येक वडामा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि हेलिप्याड निर्माण भएको	
३	नगरपालिकाका पूर्वाधारहरू विपद् जोखिमबाट सुरक्षित बनाइएको	
९. स्वस्थ्य संकट पूर्व तयारी		
१	नगरपालिका र वडामा द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) गठन भएको	
२	नगरका सबै स्वास्थ्य संस्थाको आपत्कालीन योजना बनेको	
३	नगरपालिकाको स्वास्थ्य संकटको समयको लागि स्वास्थ्य प्रोटोकल बनेको	
४	आपत्कालीन समयको लागि औषधिको बफर स्टक राखिएको	
५	स्वास्थ्यकर्मी तथा द्रुत प्रतिकार्य टोलीलाई स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम दिइएको	

क्र.सं.	सूचकहरु (प्रतिकार्यका लागि)	अवस्था
१. समन्वय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र		
१	खोज उद्धार कार्यको विवरण	
२	खोज उद्धार टोलीको परिचालन	
३	आकस्मिक बैठक निर्णय पुष्तिका	
२. प्राथमिक उपचार स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र		
१	प्राथमिक उपचार सेवा प्राप्त गरेको जनसंख्या	
२	पोषणयुक्त खानेकुरा उपलब्ध भएको जनसंख्या	
३	स्वास्थ्य क्षेत्रको पुनर्स्थापन तथा पुर्निर्माण योजना	
३. अस्थायी आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री र राहत व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र		
१	विपदबाट विस्थापित परिवारलाई अस्थायी आश्रयस्थल उपलब्ध गराएको विवरण	
२	प्रभावित परिवारलाई खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री उपलब्ध गराएको विवरण	
३	प्रभावित परिवारलाई राहत सामग्री उपलब्ध गराएको विवरण	
४. खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र		
१	मापदण्ड अनुसार खानेपानी उपलब्ध भएको परिवार	

२	प्रभावित समुदाय तथा आश्रयस्थलमा मापदण्ड अनुसारको सरसफाईको प्रवन्ध	
५. संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र		
१	अस्थायी सिकाइ केन्द्रहरूको विवरण	
२	वैकल्पिक सिकाइ सञ्चालन भएको विवरण	
३	शिक्षा क्षेत्रको पुनर्निर्माण योजना	
६. विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र		
१	द्रुत लेखाजोखा प्रतिवेदन (कुनै विपद् विशेष)	
२	क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखा प्रतिवेदन (कुनै विपद् विशेष)	
३	नगर आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा विपद् सम्बन्धी विवरण अद्यावधिक भएको	
७. जीविकोपार्जन, पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र		
१	विपदबाट क्षति भएका पूर्वाधारको मर्मत भएको	
२	जीविकोपार्जन सहायता प्राप्त गरेका परिवारको विवरण	
३	क्षेत्रगत पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण योजना	
८. स्वस्थ्य संकट प्रतिकार्य		
१	द्रुत प्रतिकार्य टोली परिचलन गरिएको	
२	स्वास्थ्य संकटको समयमा स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गरेको जनसङ्ख्या	
३	स्वास्थ्य संकट निन्त्रण व्यवस्थापनको अभ्यास	

अनुसूची -१ : नगरपालिका वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समितिमा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	धन कुमारी शाहि	संयोजक	आठविसकोट नगरपालिका	९८४३६०२६८७
२.	रत्ने वि.क.	सदस्य	आठविसकोट नगरपालिका	
३.	अमृत बुढा	सदस्य	आठविसकोट नगरपालिका	९८६६७२००९०
४.	जनक बहादुर बटाला	सदस्य	आठविसकोट नगरपालिका	९८६३११७३४५
५.	सर्जने कामी	सदस्य	आठविसकोट नगरपालिका	

अनुसूची -२ : सरोकारवाला निकायको पहिचान तालिका

क्रसं	निकाय वा कार्यालयको नाम	कार्यरत प्रदेश/जिल्ला/गाउँ/नगरपालिका	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स, फोन, इमेल)	विषयगत क्षेत्र (प्राप्त हुनुक्ने सहयोगको क्षेत्र)	कैफियत
१	आठविसकोट नगरपालिका		रवि के.सी. (मेयर)	९८५११२०६०५	समन्वय तथा व्यवस्थापन,द्रुत सर्वेक्षण, खोज तथा उद्धार, राहत वितरण, प्रशासनिक कार्य, लेखाजोखा, राहत समन्वय, लाभान्वित छनौट तथा राहत वितरणमा सहजिकरण	
			धन कुमारी शाहि(उप मेयर)	९८४३६०२६८७		
			मणि राज शाह(प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत)	९८५७८७२२००		
२	इलाका प्रहरी कार्यालय	आठविसकोट नगरपालिका	(प्रहरी निरिक्षक)	९८४८१८५२९१	खोज तथा उद्धार, सुरक्षा	
३	नगर प्रहरी	आठविसकोट नगरपालिका	निराज वि.क. (नप्र सहायक निरिक्षक)	९८६८६३३३७०	खोज तथा उद्धार, सुरक्षा, स्थानान्तरण, राहत वितरण	
४	नेपाल रेडक्रस सोसाइटि (आठविसकोट उपशाखा)	आठविसकोट नगरपालिका	हरिहर के.सी. (अध्यक्ष)	९८४७८५२७८९	स्वयमसेवक परिचालन, राहत वितरण, प्राथमिक उपचार	
५	आठविसकोट नगर अस्पताल	आठविसकोट नगरपालिका वडा नं ९	धनन्जय रिजाल (प्रमुख)	९८४८४२१२१४	एम्बुलेन्स सेवा, प्राथमिक तथा संस्थागत उपचार,	
६	स्यालाखदि स्वास्थ्य चौकी	आठविसकोट नगरपालिका वडा नं २	शन्दिप बुढा (प्रमुख)	९७४९२७४६९५	प्राथमिक तथा संस्थागत उपचार	
७	गोतामकोट स्वास्थ्य चौकी	आठविसकोट नगरपालिका वडा नं ४	कर्ण बहादुर के.सी. (प्रमुख)	९८४७९३४८२६	प्राथमिक तथा संस्थागत उपचार	
८	आठविसडाडाँगाँउ स्वास्थ्य चौकी	आठविसकोट नगरपालिका वडा नं ११	डिला ओलि (प्रमुख)	९८४५८०७३८०	प्राथमिक तथा संस्थागत उपचार	
९	घेत्मा स्वास्थ्य चौकी	आठविसकोट नगरपालिका वडा नं १४	देव बहादुर चन्द (प्रमुख)	९८४९९५७४१५	प्राथमिक तथा संस्थागत उपचार	
१०	स्वास्थ्यको लागि सक्षम प्रणालि	आठविसकोट नगरपालिका	चन्द्रमणी वाग्ले (स्वास्थ्य प्रणालि अधिकृत)	९८५११३९०८९	माहामारी तथा विपद्र व्यवस्थापन, योजना निर्माण तथा	

					कार्यान्वयन ।	
११	शु आहारा २ (रूकुमेलि समाज विकास केन्द्र)	आठविसकोट नगरपालिका	दिपक के.सि (नगर पोषण सहजकर्ता)	९८६६९५७३५३	स्वास्थ्य तथा पोषण	
१२	बहुक्षेत्रिय पोषण योजना (आठविसकोट नगरपालिका)	आठविसकोट नगरपालिका	दल बहादुर सुनार (पोषण सहजकर्ता)	९८६८६३१३७८	पोषण	
१३	उद्योग वाणिज्य संघ	आठविसकोट नगरपालिका	दिनेश चन्द (अध्यक्ष)			
१४	श्री शहिद स्मृति नमुना मा.बि.	आठविसकोट नगरपालिका वडा नं ९	जित बहादुर ओलि (प्रधानाध्यापक)	९८६४७८६६१६		
१५	श्री बाल कल्याण मा.बि.	आठविसकोट नगरपालिका वडा नं ९	केशव बहादुर हमाल (प्रधानाध्यापक)	९८६८१७३६८७		
१६	शान्ति नेपाल	आठविसकोट नगरपालिका वडा नं १,२,३	दलजित घर्ति (कार्यक्रम संयोजक)	९८४१७६७८९६		
१७	नेपाल पत्रकार महासंघ	जिल्ला शाखा रुकुम पश्चिम	सत्य बहादुर बटाला (सदस्य)	९८४८१५५६३९		
१८	नयाँ नेपाल एफ एम	आठविसकोट नगरपालिका	मान बहादुर चदाँरा(प्रबन्धक)			
१९	सिएम सि नेपाल	आठविसकोट नगरपालिका	आरति बुढामगर (मनोसामाजिक कार्यकर्ता)	९८६४८१७६२०	मनोसामाजिक परामर्श	
२०	सेन्चुरी कमर्सियल बैक	आठविसकोट शाखा	डम्वर गौतम (शाखा प्रवन्धक)	९८५८०८२५०१	जिविकोपार्जन, पुनर्स्थापना	

अनुसूची -३ : विषयगत क्षेत्रको विवरण

१. समन्वय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क
१	संयोजक	रवि के.सि	नगरपालिका	नगर मेयर	९८५११२०६०५
२	सह-संयोजक	धनकुमारी शाहि	नगरपालिका	नगर उप मेयर	९८४३६०२६८७
३	सदस्य	प्रेम प्रकाश रोकाय	नगरपालिका	संयोजक सबै विषयगत शाखा	९८६८१९३२७०
४	सदस्य	राजेश गैतम	नगरपालिका	सूचना अधिकारी	९८६०८९०५७४
५	सदस्य	ज्ञानु आचार्य	नगरपालिका	विपद् सम्पर्क व्यक्ति	९८६८९८०४८१
६	सदस्य	विक्रम सुवेदि	नेपाल प्रहरी	नेपाल निरिक्षक	९८४८१८५२९१
७	सदस्य	निरज वि.क.	नगर प्रहरी	न.प्र सहायक निरिक्षक	९८६८६३३३७०
८	सदस्य	दिनेश चन्द	उद्योग वाणिज्य संघ	अध्यक्ष	
९	सदस्य	सत्य बहादुर बटाला	नेपाल पत्रकार महासंघ	प्रतिनिधि	९८४८१५५६३९
१०	सदस्य	दिपक के.सि.	सु आहारा २ (रूकुमेलि समाज विकास केन्द्र)	नगर पोषण सहजकर्ता	९८६६९५७३५३
११	सदस्य सचिव	मणि राज शाह	नगरपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७८७२२००

२. प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क
१	संयोजक	रवि के.सि	आठविसकोट नगरपालिका	संयोजक – नगर स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास समिति	९८५११२०६०५
२	सदस्य	धनन्जय रिजाल	आठबिसकोट नगर अस्पताल	प्रमुख	९८४८४२१२१४
३	सदस्य	हरिहर के.सी.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी (आठविसकोट उपशाखा)	अध्यक्ष	९८६८३५२७३७
४	सदस्य	दल बहादुर सुनार	बहुक्षेत्रिय पोषण योजना (आठविसकोट नगरपालिका)	पोषण सहजकर्ता	९८६६९५७३५३
५	सदस्य सचिव	प्रेम प्रकाश रोकाय	आठविसकोट नगरपालिका	प्रमुख -स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास शाखा	९८६८१९३२७०

क्रसं	भूमिका	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क
१	संयोजक	रवि के.सि	आठविसकोट नगरपालिका	संयोजक – सामाजिक विकास विषयगत समिति	९८५११२०६०५
२	सदस्य	विक्रम सुवेदि	इलाका प्रहरी कार्यालय (आठविसकोट नगरपालिका)	प्रहरी निरिक्षक	९८४८१८५२९१
३	सदस्य	निराज वि.क.	नगर प्रहरी	न.प्र सहायक निरिक्षक	९८६८६३३३७०
४	सदस्य	इन्द्र बहादुर बिष्ट	शिक्षा साखा	शिक्षा अधिकृत	९८६९२९४३९०
५	सदस्य	दिनेश चन्द	उद्योग वाणिज्य संघ	अध्यक्ष	
६	सदस्य	तेज बहादुर मल्ल	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	प्रतिनिधि	९८६८३५२७३७
७	सदस्य	देव बहादुर के.सि.	आर्थीक विकास साखा	प्रमुख	९८४८०३१४२७
८	सदस्य	टेक बहादुर चन्द	जिन्सी साखा	प्रशासन सहायक	९८४७६२३९७७
९	सदस्य सचिव	ज्ञानु आचार्य	आठविसकोट नगरपालिका	विपद् तथा वातावरण उपशाखा	९८६८९८०४८१

३. आपत्कालीन आश्रयस्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री र राहत व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

४. खानेपानी सरसफाई तथा स्वस्छता प्रवर्धन विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क
१	संयोजक	रवि के.सि	आठविसकोट नगरपालिका	संयोजक – सामाजिक विकास विषयगत समिति	९८५११२०६०५
२	सदस्य	तेज बहादुर मल्ल	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	प्रतिनिधि	९८६८३५२७३७
३	सदस्य		खानेपानी उपभोक्ता समिति	अध्यक्ष	
४	सदस्य	दलजित घर्ति	शान्ति नेपाल	कार्यक्रम संयोजक	९८४१७६७८९६
५	सदस्य		उद्योग बाणिज्य संघ	प्रतिनिधी	
६	सदस्य	राजेश गौतम	पुर्वाधार विकास साखा	प्रतिनिधी	९८६०८९०५७४
७	सदस्य सचिव	प्रेम प्रकाश रोकाय	आठविसकोट नगरपालिका	प्रमुख - स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास शाखा	९८६८१९३२७०

५. आपत्कालीन संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क
१	संयोजक	रवि के.सि.	नगरपालिका	संयोजक – सामाजिक विकास विषयगत समिति	९८५११२०६०५
२	सदस्य	विक्रम सुवेदि	नेपाल प्रहरी	प्रहरी निरिक्षक	९८४८१८५२९१
३	सदस्य	दिपक थापा	नगर प्रहरी	न.प्र जवान	९८४१७९५२४४
३	सदस्य	बिष्णु कुमारी बुढामगर	महिला बालबालिका शाखा	सहायक महिला विकास निरिक्षक	९८६०४६१३७६
४	सदस्य	गगने खत्रि	न्यायिक समिति	सदस्य	
५	सदस्य		बिध्यालय	प्रतिनिधि	
६	सदस्य	दलजित घर्ति	शान्ति नेपाल	कार्यक्रम संयोजक	९८४१७६७८९६
७	सदस्य सचिव	इन्द्र बहादुर बिष्ट	शिक्षा शाखा	शिक्षा अधिकृत	९८६९२९४३९०

६. विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क
१	संयोजक	धन कुमारी शाहि	आठबिसकोट नगरपालिका	संयोजक – वन वातावरण तथा विपद् व्वस्थापन समिति	९८४३६०२६८७
२	सदस्य		नेपाल प्रहरी	प्रहरी निरिक्षक	९८४८१८५२९१
३	सदस्य	निराज वि.क.	नगर प्रहरी	न.प्र सहायक निरिक्षक	९८६८६३३३७०
४	सदस्य	मणिराज शाह	बजार व्यवस्थापन समिति	अध्यक्ष	
५	सदस्य	सत्य बहादुर बटाला	नेपाल पत्रकार महासंघ	प्रतिनिधि	९८४८१५५६३९
६	सदस्य	प्रेम बहादुर कुसारी	नयाँ नेपाल एफ एम	कार्यक्रम संयोजक	९८४८३५२००६
७	सदस्य	राजविर चन्द	अपाङ्गता भएका व्यक्ति	प्रतिनिधि	
८	सदस्य	तेज बहादुर मल्ल	नेपाल रेडक्रस सोसाईटि आठविसकोट उपशाखा	प्रतिनिधि	९८६८३५२७३७
९	सदस्य सचिव	नरिन्दर कुमार	आठविसकोट नगरपालिका	सुचना प्राविधिक शाखा — कम्प्युटर	९८६१५६७२७४

				अपरेटर	

७. जीविकोपार्जन पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	नाम	संस्था	पद	सम्पर्क
१	संयोजक	देव बहादुर के.सि.	आर्थीक विकास शाखा	प्रमुख	९८४८०३१४२७
२	सदस्य	बिष्णु कुमारी बुढामगर	महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक उपशाखा	सहायक महिला विकास निरिक्षक	९८६०४६१३७६
३	सदस्य	जनक बहादुर बटाला	आठबिसकोट नगरपालिका वडा नं. ९	वडा अध्यक्ष	९८६३११७३४५
४	सदस्य	रत्न बहादुर परियार	योजना तथा अनुगमन उपशाखा	प्रतिनिधि	९८४८१२३३९६
५	सदस्य	किरण कुमार खड्का	आठबिसकोट नगरपालिका - कृषी सेवा केन्द्र	प्रतिनिधी	९८६८४१३३७२
६	सदस्य	देविलाल ओलि	आठबिसकोट नगरपालिका - पशु सेवा केन्द्र	प्रतिनिधी	९८६६१७४३८८
७	सदस्य	प्रेम प्रकाश रोकाय	आठविसकोट नगरपालिका	प्रमुख - स्वास्थ्य तथा सामाजिक बिकास शाखा	९८६८१९३२७०
८	सदस्य	आरति बुढा मगर	सिएमसि नेपाल	मनोसामाजिक परामर्शकर्ता	९८६४८१७६२०
९	सदस्य सचिव	राजेश गैतम	आठविसकोट नगरपालिका	प्रमुख - पूर्वाधार विकास समितिको सदस्य सचिव	९८६०८९०५७४

अनुसूची-४ : उपलब्ध स्रोत साधनहरूको विवरण

कार्यालय, संस्था	स्रोत, साधन/उपकरण/जनशक्तिको सङ्ख्या वा परिमाण	भण्डारणस्थल/रहेको स्थान
आठविसकोट नगरपालिका	कर्मचारी - नगर प्रहरी - १८ जना । स्काभेटर - २ वटा । टिप्पर - १ वटा । ट्याक्टर - १ वटा । जिप - २ वटा । बाइक — १४ वटा। कम्प्युटर, प्रिन्टर, इन्टरनेट, मोवाइल फोन, टेलिभिजन ।	नगर कार्यपालिकाको कार्यालय अन्तर्गत - जना वडा कार्यालय अन्तर्गत - जना विभिन्न सेवा केन्द्र अन्तर्गत - जना
आठविसकोट नगर अस्पताल	स्वास्थ्यकर्मि - ३५ जना । एम्बुलेन्स - २ वटा । स्टेचर - १५ वटा । First Aid किट — ५ वटा	आठविसकोट नगर अस्पताल
इलाका प्रहरी कार्यालय (आठविसकोट नगरपालिका)	नेपाल प्रहरी — ८३ जना	
विभिन्न स्वास्थ्य संस्था अन्तर्गत	स्वास्थ्यकर्मि - ३५ जना । स्टेचर - ६० वटा ।	विभिन्न स्वास्थ्य संस्था
नेपाल रेडक्रस सोसाइटि (आठविसकोट उपशाखा)	२५ घरधुरीलाइ राहत सामाग्रि । स्वयमसेवक - स्टेचर - ५ वटा ।	
सु आहारा २ (रूकुमेलि समाज विकास केन्द्र)	पोषण कार्यकर्ता - ३ जना ।	आठविसकोट नगरपालिका
सिएम सि नेपाल	मनोसामाजिक परामर्शकर्ता - २ जना स्वयंसेवक स्वास्थ्यकर्मि - १ जना	आठविसकोट नगरपालिका
शान्ति नेपाल		
स्वास्थ्यको लागि सक्षम प्रणालि	स्वास्थ्यकर्मि तथा जनस्वास्थ्यकर्मि - ८ जना	रूकुम पश्चिम अन्तर्गत जम्मा ८ जना, १ जना आठविसकोट नगरपालिका अन्तर्गत
रेडियो नयाँ नेपाल	संचारकर्मि - ३ जना	आठविसकोट नगरपालिका वडा नं ९
सेन्चुरी कमर्सियल बैंक (आठविसकोट शाखा)	कर्मचारी — १२ जना	आठविसकोट नगरपालिका वडा नं ९

नोटः स्रोत सामग्रीहरुको विषयक्षेत्रबाट प्राप्त विवरण अनुसार अभिलेख अद्यावधिक गर्ने कार्य विपद् तथा वातावरण उपशाखाले नियमित रुपमा गर्नेछ।

अनुसूची -५: अनुगमन तथा मूल्यांकन फारम

क्रसं	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य गतिविधि	मुख्य जिम्मेवार निकाय समिति	कार्यान्वयनको अवस्था	कमि कमजोरी	सुझाव